

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíhat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wũúh Jesu-cristo, ded pah ã chãjatjidih, ãih túini doonádihbut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji ãt daacáp tajĩ. Páant ã niij daacátji pahjeh tih Jesúih túini dooná ãt jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjĩh ãt niij daacáp tajĩ: “Ã wũúhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma jãtih meemdĩh naóh waóhni pínahdih wã wah-bipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah mũú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohébipna caá: “Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtih ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh túut nũumní, caandĩh ñi túi páñaá”, ã niijbípna caá’, ã wũúhdih Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Mal 3.1; Is 40.3)*

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã ã niij daacátji pah mũú wihcapboó jumna, nin pah cáacwãdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nũumú. Pánih túut nũumní, ñi daabáát túutá. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. ⁵ Nihat Judea baácidih moón, Jerusalén tútchidih moonbút caandĩh joyát túut niijná, ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ã yéejatdih ã naáwáchah, Juan Jordán mũjboó queédih ãt daabánap wut jĩ.

⁶ Juaníh yégueh chóo camello wāt jumni nuñáp yoócjĩh nóomnit, ĩ yacni chóo wāt jĩ. Āih juyáát tōp momo jiwí chóo tōp wāt jĩ. Wūác joowādhíh jeémpnit, belo macdihbūt āpĩ déebep wāt jĩ.* ⁷ Juan cāacwādhíh bohéna, nin pah āpĩ niúj naáwáp wāt jĩ: “Wā túttimah jūóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niúj jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdíh mahjĩhjuh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebdíh Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wāhbipna caá”, āt niijíp wāt jĩ.

*Juan Jesúsdi h ā daabáát
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Juan cāacwādhíh ā daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ā pebhna āt jui bínap wāt jĩ. Páant ā jui bínachah, Juan caandíh būt Jordán majboó āt daabánap wāt jĩ.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús majna ñahniji āt aab ñáhup wāt jĩ. Pánih aab ñáhnitjeh, Jesús ā enechah, jeá āt jéweah bejep wāt jĩ. Páant ā jéweah bejehah, jop pah jígo hni Túini Espíritu jeámant dei jūóhni, caandíh āt jui jaamáp wāt jĩ. ¹¹ Páant ā jui jaamáchah, “Meém wā wūúh, wā oini caá. Meemdíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant āt niijíp wāt jĩ.*

*Nemépwā ĩ maáh Jesúsdi h ā yéejahat
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Juan caandíh ā daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdi h muú wihcapboó āt numah bejep

* **1:6** 2R 1.8 * **1:11** Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

wut jĩ. ¹³ Páant ã n̄mah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús ãt jum̄up wut jĩ. Páant ã jum̄chah, nemépwã ĩ maáh, Satanás, Jesúsdiĥ ãtiĥ yeejé̄p chãjat tú̄tup wut yuh jĩ. Pániĥna, Jesús m̄ú wihcapboó nuñ̄é̄pwã biíc̄diĥ ã jum̄chah, ángelwã caandíĥ ĩt túi en dawáp wut jĩ.

*Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíĥat
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Juandih nemat m̄úboó ĩ nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jum̄at túini doonádiĥ naáwádiĥ ãt bejep wut jĩ: ¹⁵ “**Nihat baác̄diĥ moondíĥ Dios ã maáh jum̄atdiĥ ã jú̄tat pínah bahniĥeh ã juđhna caá. Pániĥna, túini doonádiĥ joinít, ñi yé̄ej chãjatdiĥ cádahnit, túiniboodíĥ ñi tú̄t n̄um̄ú**”, cãacwãdiĥ ãpĩ niĳ naóĥ bohénap wut jĩ.*

*Queéj jú̄t maonitdiĥ ãjeéh Jesús ã bejat tú̄tat
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Páant niĳ bohé bejna, Galilea ímdih dei juibí, púud bejnít, Simón, ã úud Andrésjĩĥ queéj jú̄t maona, ĩih ñ̄odíĥ ĩ yoh báhanachah, Jesús ãt enep wut jĩ. Pániĥ ennit, nin pah queé̄tdih ãt niĳíp wut jĩ:

¹⁷ —**Weemdíĥ ñi pej jum̄ jú̄wú. Páant ñi jú̄wúchah, yeebdíĥ wã bohé̄bipna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwãdiĥ ñi bidat pah, cãacwã̄boodíĥ bidnit, wĩih doonádiĥ ñi naóĥbipna caá, weemdíĥ jepahna, wĩihwã ĩ jum̄at pínah ni-ijná, ãt niĳíp wut jĩ.**

¹⁸ Páant ã niĳíĥchah joinítjeh, ĩih ñ̄onádiĥ cádahnit, Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

* **1:15** Mt 3.2

19 Chibít yuúp queétdih numah bejnit, Santiago, ã uúud Juandihbut Jesús ãt enep wut jĩ. Queét ã íip Zebedeo biícđih ïih jãáj chóodih chúudnit, ïih ñuonádih ámohna ït chãjap wut jĩ. 20 Pánih ennit, Jesús queétdih ãt bíđ bojop wut jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, biícmantjeh ã íipđih, caandíh teo wãhñit biícđih jãáj chóomant cádahnit, queétdih Jesúsjeéh ït bejep wut jĩ.

Judíowã ã míic wáacat mũúboó nemép caolih jũmnidih Jesús ã booaat
(Lc 4.31-37)

21 Túttimah, Jesús wã Capernaum tútchina ït bejep wut jĩ. Caanná jũibínit, jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáapđih Dios naáwátđih bohéát túut niijná, jwĩ míic wáacat mũúboó Jesús wãbut ït waadáp wut jĩ. Waadnít, caanjĩh míic wáacnitđih Jesús ãt bohénap wut jĩ. 22 Pánih bohéna, Moisés ã wutatjidiđ bohénit chah Jesús ãt wēp naáwáp wut jĩ. Páant ã wēp naáwáchah joinít, cãacwãboó ït joi ñúhup wut jĩ.* 23 Cãacwã cãtíh nemép caolih jũmnibut ñuhñit, nin pah Jesúsđih ãt niij ñaacáp wut jĩ.

24 —¿Jesús, Nazaret tútchidiđ bóo, ded pah jwiítđih ma chãjbi? ¿Meém jwiítđih bacanadiđ ma jũóhñit beé? ¿Bacanit, jwiítđih ma mao yohmi niít? Meemdíh jwĩ túi jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, ãt niijp wut jĩ.

25 —**¡Ñi laiha bojoó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemépwãđih ãt niijp wut jĩ.

26 Páant ã niijchah joinítjeh, nemépwã caán newéđih tubit méméanit, ñaacna, ãih bácahmant ït

* 1:22 Mt 7.28-29

bac bejep wut jĩ. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, cãacwã búdí ãt joi ñúhup wut jĩ.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ã wẽp naóhna caá! ¡Ã wutachah joinít, nemépwã yuh buca jepahnit, ã bac bejna caá! queétjeh ãt míic niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã chãjatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baác dih moonbát ãt míic naóh peetép wut jĩ.

Simón chudh dih Jesús ã booaat
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muumánt Jesúswã bac bejnit, Simónih munná ãt juibínap wut jĩ. Simón, ã úd Andrésjĩh múú monó wut jĩ. Pánihna, ãih munná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ãt numah waadáp wut jĩ.

³⁰ Simón chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jĩ. Jesúswã ã waadáchah, mi wunatdih caandih ãt naáwáp wut jĩ. ³¹ Páant ã naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántdih ãt wái pud chúud jwejep wut jĩ. Páant ã chãjachahjeh, pahat ãt dúucah bejep wut jĩ. Páant ã dúucah bejehah, queétdih jeémát mit wãhup wut jĩ.

Dawá wunnitdih ã booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Tõo ñáh júúwúchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdih, neméep caolih jamnitdihbut ãt ub juibínap wut jĩ. ³³ Nihat caán tútchidih moón caán múú jęc pebh ãt wáac juibínap wut jĩ. ³⁴ Dawá wunnitdih booaat, dawá nemépwádihbut Jesús ãt bacat túutup wut jĩ. Pánih bacat túutna, nemépwã

caandíh ì jéihyechah, Jesús queétdih ãt wéheat tútcap wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat

(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei buugjéh jáanit, chibít dupé jwuhuchah, cãac wihcapboó Jesús Diosdih úbúdih ãt bejep wut jĩ. ³⁶ Túttimah, ã wihcah ennit, Simónwã caandíh ìt bid bejep wut jĩ. ³⁷ Pánih bidna, caandíh jwãáhnit, nin pah caandíh ìt niijíp wut jĩ:

—Nihat cãacwã meemdíh bidna beé, ì chãjap be, ìt niijíp wut jĩ.

³⁸ —Nihat tútchidih moondíh túini doonádih naáwádih wã júúwúp be. Chóbe ninjìhjih bóo tútchinadih jwĩ bejat dée caá. Caanjìh jumitdihbut túini doonádih weemdíh naáwát caá náahap, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat munná jumat pah waadnít, Jesús ãt bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, nemépwádih ã bacat tútuchahjeh, cãacwãíh bácahmant ìt bac bejep wut jĩ.*

Bácah moópnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ. Pánih juibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh ãt niijíp wut jĩ:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booaana caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, caandíh búdí jĩgah enna, teo jáhanit,

* 1:39 Mt 4.23; 9.35

—**júu!** **Wëinit, meemdíh wã booana caá,** Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã moopát át ñuumáh bejep wut jĩ. ⁴³ Páant ã ñuumáchah, sacerdotewã ĩ pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át niij wutap wut yah jĩ:

44 —Meemdíh wã booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ã ñuumátjidih ma júutú. Moisés ã wutatji pah sacerdotedih ma wáhúá, booni ma jummatdih nihat ĩ jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niijíchah yuhna, nihat ã jwááhnitdih át naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdi enedih ĩpĩ juibínap wut jĩ. Tubit dawá ĩ jumachah, tútchina Jesús át jéih waadcáp wut jĩ. Pánihna, daocánnit ĩ jumapboojéh ãpĩ jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, caánboó ã jumachah yuhna, dawá biíh tútchinadih moón Jesúsdi enedih ĩpĩ juibínap wut jĩ.

2

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wã Capernaum tútchiboó ĩt jwúub juibínap wut jĩ. Āpĩ juibíni muedíh ã jwúub juibínachah, ã jummat doonádih joinít, cáacwã ĩt míc naáwáp wut jĩ. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ã jumni munná ĩt juibínap wut jĩ. Jěc yehmant ĩt ñuh péenap wut

* **1:44** Lv 14.1-32

jĩ. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh táini doonádih át naáwáp wut jĩ.

³ Jesús queétdih ã naáwát pónih, chéneña míic neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ã jumni muná juibínit, dawá ĩ jumachah enna, Jesús pebh ít jéih waád juibícap wut jĩ. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih múú chah bóo coahna beo páuh laab béjnit, ít ít chãjap wut jĩ. Pánih ít chãj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojĩh Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jĩ.

⁵ ĩ cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwĩ chéendih ã boobipna caá”, ĩ niúj jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jĩ:

—Ma yéejatdih wã yohna caá, át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, caanjĩh chúdnit Moisés ã wutatjidih bohénitboó ĩh caolihjĩhjih nin pah ít niúj jenah joyóp wut yuh jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cãacjeh páant niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niúj yeena caá ã chãjap”, ít niúj jenah joyóp wut jĩ.

⁸ Queét páant ĩ niúj jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—Yeéb páant ñi niúj jenah joyát ã táican caá.

⁹ ‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, wã niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niúj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chũi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejehah ennit, wã niiját yoobópdi ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat

wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ Weém ni-hat cāacwā úd jeñé, nin baácdih moondíh jéih booanit, ĩ yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júatbipna caá, át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

¹¹ —Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih maúboó ma jwúb bejeé, át niijíp wut jĩ.

¹² Jesús páant ā niijíchahjeh, caán newé át ñah ñuhup wut jĩ, buca. Ñah ñuhnit, ā ñajat chóodih ubnit, át bac bejep wut jĩ. Páant ā bac bejehah, nihat ĩt en wáhi bejep wut jĩ. En wáhi bejnit, Diosdih bádí wēinit, nin pah queétjeh ĩt míc niijíp wut jĩ:

—¡En yah buca! Bádí náhníat pínahdih bua jwí enna caá. Jǎtih pánihatdih jwí en jwuhcan jĩ, ĩt míc niijíp wut jĩ.

*Jesús Levídih ā jǎwát tútat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Túttimah, íim jwējdih Jesús wā ĩt jwúb bejep wut jĩ. Pánih bejnit, dawá caan pébh ĩ míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús át bohé bejep wut jĩ. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wǎhdih ā tewat tólihdih ā chǎduchah, át enep wut jĩ. Leví, jwí dée jumna yahna, Romanowā maáta ĩ úbát túttni dinerodih úbh wǎhni át jumup wut jĩ. Caandíh ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jĩ:

—Wǎjeéh ma pée jǎwá, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jĩ.

15 Túttimah, Levíboó ãih munná numah bejnit, Jesús wãdih ãt numah jeémép wut jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih uúbh wãhnit, bita “Yeejépwã caá”, ĩ niijnítbut, Jesús wãjeéh bejnit, queét biíc dih ĩt jeémép wut jĩ. 16 Páant queét biíc dih Jesús wã ĩ jeémp chũduchah, Moisés ã wut atjidih bohénit fariseowã queétdih ĩt enep wut jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejépwã, dinerodih uúbh wãhnit biíc dih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih ĩt niij uúbh joyóp wut jĩ.

17 —**Tubúp chũhcannit cohndih ĩpĩ bidcan caá. Wunnitjeh caandih ĩ bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ĩpĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih cádahnit, wã túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinítboó teo wáacni pínahdih ĩ bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwiít’, niij jenah joinít dih jeh teo wáacadih wã jũwúp be, ĩ yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodih ĩ túut nuumát pínah niijná, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.**

*Jeémp jwuhcatdih Jesús dih ĩ uúbh joyát
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

18 Caán láa Juan ã bohénit, fariseowãbut jwĩ nuowã ĩ wut at pah ĩt jeémp jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, queét ĩ jeémp jwuhcah yuhna, Jesús wã páantjeh ĩt jeémép wut jĩ. Páant ĩ jeéméchah ennit, biqúina Jesús dih nin pah ĩt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã ĩ bohénitbut, ĩ jeémp jwuhcan caá, Dios queétdih ã wẽi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ĩ jeémp? Jesús dih ĩt niijíp wut jĩ.

19 —Nin pah caá ã jumup: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biíc dih ã jum jwuhuchah, jĩgahcan, ipĩ túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wājeéh jum jwuhna, wā bohénit ĩ túi wēi jeémpna caá. 20 Obohjeéhtih, bita caandih ĩ ub bejat túttimah, ã chéenwā jĩgahnit, ĩ jeémp jwuhcan niit. Pánihat pah bita weemdih ĩ ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queébtat ĩ jeémp jwuhcan niit, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

21 Ded pah jwĩ n̄owā ĩ wutatti áih jáap bohéátjĩh fariseowā ĩ widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwub niij bohénap wut jĩ: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah teo wai búdhdat ã náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandih ñi chocat túttimah, jiint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ n̄owā ĩ naáwátji wĩh jáap bohéátjĩh widcat caá náahap. 22 Pánihat dée, pah jwuhcanni iguĩh macdih nuñup chóojĩh ĩ chājniji máa wuh wuhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wuh wuh jéih yuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wuhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguĩh mac, caandih yáacni chóobut ã túi jambipna caá. Pánihat pah wĩh jáap bohéát jwĩ n̄owā ĩ naáwátjijĩh widcat caá náahap”, Jesús át niijip wut jĩ.

*Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih ĩ uuc jeémát
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át n̄mah chóop yap bejep w̄t jī. Pánih bejna, ã bohénit trigodih ít úuc jeémp bejep w̄t jī.* ²⁴ Páant ĩ úucuchah enna, ĩjeéh bejnit fariseowã íjnit, nin pah Jesúsdiĥ ít niĳ j̄ihñ̄up w̄t jī:

—Jwiít dih ma joi jwáhúú. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ĩ teo? Pánih teona, Moisés ã w̄tatjidih yap yohna caá ĩ ch̄jap, ít niĳp w̄t jī.

²⁵⁻²⁶ Páant ĩ niĳíchah joinít, “Wã bohénit ĩ yap yohcan caá”, niĳát túut niĳná, Jesús queétdih nin pah át niĳ bóod ch̄ñ̄up w̄t jī:

—Davidji ã bohénit biíc diĥ n̄ugúp w̄anna, Dioíh m̄aná waadnít, sacerdotewã Dios diĥ ĩ w̄ahniji pandih át jeémép w̄t jī. Pánih jeémpna, ã pej jumnitdihbut át w̄h̄up w̄t jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ĩ jeémát pínah át jum̄up w̄t jī. Dios w̄tna, bitadiĥ caán pandih át jeémát túutcap w̄t jī. Caán láa Abiatar w̄t jum̄ni sacerdotewã ĩ maáh át jum̄up w̄t jī. ¿Davidwã páant ĩ ch̄jatjidih Dios naáwátdih ĩ daácni núodih ñi bohécannit j̄í? Caán pandih ĩ jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi túi ch̄jcan beé’, át niĳcáp tajī. Pánihat pah, b̄u nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Dios diĥ ĩ yap yohcan caá, Jesús át niĳp w̄t jī.

²⁷ Páant niĳnít, nin pah Jesús queétdih át jwáh̄ub niĳp w̄t jī:

—Dios chooát yeó jáapdih c̄acwãdih ã jwejep jī, teo ch̄unít, ĩ chooát pínah niĳná. Caán yeó jáapdih dawá w̄tatnadih ĩ jepahat pínah diĥ jenah

* **2:23** Dt 23.25 * **2:25-26** Lv 24.9; 1S 21.1-6

joicán, queédih ã teo wáacat pínahdihjeh át jenah joyóp tajĩ. ²⁸ Pánihna, weém nihat cãacwã úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ĩ chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, át niijíp wut jĩ.

3

*Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

¹ Jwĩ míic wáacat munná jubínit, Jesús wã ĩt waad béjep wut jĩ. Caán muddih téihya ágahnibut át jumup wut jĩ. ² Caán muddih jumnitboó Jesús dih ĩt en ñunúp wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã booaanachah, enihna ĩt chãjap wut jĩ, caandih naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—Ñah ñahnit, wã pebhna ma jũwú, át niijíp wut jĩ.

⁴ Páant niijnít, caán muddih jumnitboodih nin pah át niij úabh joyóp wut jĩ:

—Ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiít dih ded pah tigaá ã wut? ¿Túi chãjatdih niít ã wutup? ¿Yeejép chãjatdih niít ã wutup? ¿Cãacdih ã booaat túut niít? ¿Cãacdih ã mao yohat túut niít? queédih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, queét ĩt jéih jepahcap wut jĩ. ⁵ Páant ĩ jepahcah enna, cãacwãdih ĩ jĩgah encatdih jéihnit, Jesús queédih át ĩjip wut jĩ. Queédih ĩjna yuhna, búdí át jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, téihya ágahniboodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Míih téihyadh ma yoo dũwú, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãih téihyadh át yoo dũwúp wut jĩ. Páant ã yoo dũwúchahjeh, ãih téihya át

túyah bejep wut jĩ. ⁶ Páant Jesús ãih téihyadih ã boanachah ennit, fariseowã ãt íij bac bejep wut jĩ. Pánih íij bac bejnit, Herodeíh cãacwã bíicdih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdih jwĩ jéih mao yohbi?” queétjeh ãt míic niijíp wut jĩ.

Dawá cãacwã íim jwěejdih íjumat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit bíicdih íim jwěejdih ãt jwáub bejep wut jĩ. Páant í bejchah enna, Galilea baácđih moón dawá queéđđih ãt pée bejep wut jĩ. Ded pah ã wěp chãjat doonáđih joinít, Judea baácđih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácđih moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wut jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wut jumni tútchidih moonbát dawá ã pebhna ãt jwibínap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jumna, Jesús pebh ãt túi yáo ñah jwibínap wut jĩ. Dawá wannitđih ã boanachah enna, bita wannitbut Jesúsđih chũúíhñit, búdí ãt míic tóonap wut jĩ. Páant í míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitđih caanjíh ñajni jãáj chóodih ãt too deya pahaat túutup wut jĩ, caán chóodih waad páhñit, queéđđih bohéat túut niijná.*

¹¹ Jesúsđih ennit, neméř caolih jumnitboó ípĩ páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—¡Meém Dios wũúh caá! ãt niijíp wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queéđđih nin pah ãpĩ niij wutup wut jĩ:

—**Dios wũúh wã jumatđih bitadih ñi naóhca bo-joó, ãt niijíp wut jĩ.**

* **3:9-10** Mr 4.1; Lc 5.1-3

*Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih ã ñíwat
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)*

¹³ Jeéboó páuh laab juibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túutup wat jĩ. ã bejat túutachah joinít, ã pebhna ít juibínap wat jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát túutnit pínah biíh tútchinaboó wahna, ãih túini doonádih naóh jibnit pínahdih át ñíwip wat jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemépwādh ñ bacaat pínah wēpatdihbut queédih át wāhup wat jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewādh át ñíwip wat jĩ: Simón, Santiago, ã úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wāúh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ít jumup wat jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wūt búudhdup wat jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩh Zebedeo weh ít jumup wat jĩ. Queét waícanjeh íjnit ñ jumachah enna, queédih Boanerges Jesús át wūt búudhdup wat jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chājap wat jĩ. Judas Iscariote Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah át jumup wat jĩ. Pánih queédih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih át numah jwúub dei bejep wat jĩ.

*“Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, ñ niiját
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Jwúub dei bejnit, Jesús ã bohénit biícđih munná ít waad béjep wat jĩ. Páant ñ waadát túttimah, dawá cāacwā míic wāac juibína, caan mūudíh ít yáwap wat jĩ. Páant ñ míic wāac juibínachah ennit, Jesús wā ít jéih jeémpcap wat jĩ. ²¹ Pánihna, dawá ñ míic wāacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ã déewā caandíh wapat túut niijná, ít ub bejíhip wat

yuh jĩ. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét ït niijíp wut jĩ.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tâtchimant dei juibínitboó nin pah ït míc niijíp wut jĩ: “Nemépwã ï maáh Beelzebú ã wēpatjĩhjah caá nemépwãdih ã bacat tãutap”, ït niijíp wut jĩ.*

²³ Páant ï niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Nemépwã mícjeh ïpĩ míc bacacan caá. Nemépwã ï maáh ã wēpatjĩh nihcan, Túini Espiritu ã wēpatjĩh queétdih wã bacana caá. ²⁴ Nin pah ã jumna caá: Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queét nihat ïta wun beedáh bej tagaá. ²⁵ Pánihat pah, biíc yoobó, biíc mũdíh moonjéh yuhna, míc maona, ïta jweí peét bej tagaá. ²⁶ Satanás, nemépwã ï maáh ãihwãdih bacana, biíc yoobó muntih páant ã yapachah, ã wēpatbut ãta buud tágaá.

²⁷ “Nin pahbut ã jumna caá: Wēpép newéih mũná ded nũmíhna yuhna, ã jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéó péanit, ãih bií déedih ã jéih ubna caá.

²⁸ “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det yéej chãjna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ï jwáub tãut nũmúchah, Dios ï yéejatdih ã yohbipna caá. ²⁹ Páant ï yéejatdih ã yohochah yuhna, Túini Espiritubodíh yeejép ï wéhenachah, caandíh bácah ã noón quíib buudcán niít. Páant ï niijátji jíb, peéh chãjat páantjeh ã jumnipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

³⁰ Jesús Túini Espiritu ã wēpatjĩh nemépwãdih ã bacanachah yuhna, “Caán nemépwã ï maáh

* **3:22** Mt 9.34; 10.25 * **3:29** Lc 12.10

ã wēpatjĩh nemépwãdih ã bacana caá”, Moisés ã w̄tatjidih bohénit ĩ niijíchah joinít, Túini Espíritudih ĩ yéej wéheatji jíib Jesús queétdih páant át niij naáwáp w̄t jĩ.

Jesús ã déwã caandih ĩ bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Páant ã naáwát pónih, Jesús ã ín ã úudwã biíc dih ĩt j̄ibínap w̄t jĩ. Pánih j̄ibínit, jóocmant p̄áinit, Jesús dih ĩt bid baca bojat túutap w̄t jĩ. ³² Pánihna, ã pebh chúudnitboó caandih nin pah ĩt niijíp w̄t jĩ:

—Ma ín, ma úudwã biíc dih jóocmant meemdih bidna w̄wát ĩt chãjap, ĩt niijíp w̄t jĩ.

³³ —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ín? ¿Det tigaá wã úudwãbut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queétdih át niijíp w̄t jĩ.

³⁴ Páant niijnít, ã pebh chúudnitdih júutnit, nin pah át niijíp w̄t jĩ:

—Nit caá wã ín panihnit, wã úudwã panihnitbut ĩ jumap. ³⁵ Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wã úud, wã jwan, wã ín panihni ã jumna caá, át niijíp w̄t jĩ.

4

Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Pánih bohé péanit, bac bej, ím jwěejdih dei j̄ibí ñuhnit, Jesús cáacwãdih át jwúb bohénap w̄t jĩ. Pánih bohénit, dawá ã pebh ĩ j̄ibí ñuhchah, íimdih pahni jááj chóodih Jesús át waad páhap w̄t jĩ. Queét ím jwěejdih ĩt túi yáo ñuhap w̄t

jĩ.* 2 Pánih waad páhnit, dawá ã jenah joiní naáwátnejĩh bohéna, Jesús nin pah queétdih át niij naóh bohénap wat jĩ:

3 “¡Nin naáwátdih ñi táí joyoó! Biíc newé waáh momodih ã bejep be. 4 Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jũóhñit, jwébehwã caán tíbnadih ï jeémáh bojop be. 5 Biíh tíbna jeejĩh yewéni baác jamapboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih jũúwúp yuh be. 6 Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainíjeh jamna, ã diib téhah bejep be. 7 Biíh tíbna nemép óotna cãtĩh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandih ã chíih yap bejehah, momniboó mánahna, ã quehcap be. 8 Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihñit, ã táí quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih treinta tíb, biíh wawánadih sesenta tíb, biíh wawánadih cien tíb ã jamap be”, cãacwãdih át niijíp wat jĩ.

9 Páant niij péanit, “¡Ded molít jamna, ã táí joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdih ï wãbh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Queét joinítji ï jwãbh bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biíc dih caandih nin pah ït niij wãbh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhjah mapĩ bohé? caandih ït niijíp wat jĩ.

* 4:1 Lc 5.1-3

11 —Dios jwĩ Maáh yoobát jumna, nihat cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwĩ déewã jon jãtìh moondìh ã jéihya jwuhca naáh doonádih buu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadìh páantjeh ã jéihya jwuhcah, wã jenah joiní naáwátjìhjuh queétdih wãpĩ bohéna caá. 12 Pánihna, wã chãjatdih enna yuhna, ì beh encan caá. Wã naáwátìh joiná yuhna, ì beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ì yéejatdih cádahcan, wã pebh ì tac púud jũóhcah, ì yéejatdih wã yohcan níit,* Jesús queétdih ãt niijíp wut jì.

Waáh momni naáwátìh ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 “Yeéb butéh wã naóhndìh beh joicán, biìh wã naáwát pínahdìhbut ñi beh joicán níit”, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jì.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátìh ì jéihyat pínah niijná, queétdìhjuh nin pah ãt jwúub níj naóh bohénap wut jì: 14 “Wíìh túini doonádìh naóhni, waáh momni panìhni caá. 15 Biquína joinít namáboó buug ñájni panìhni ì jumna caá. Caandìh ì joyát túttimahbitjeh, Satanás jũóhni, jwébehwã caán tíbnadìh ì jeémát pahjeh, queét ì joyátjìdìh ã quíib buudána caá. Páant ã quíib buudánachah, ì joyátjìdìh náhnican, ì jéih jepahcan caá. 16 Bitá joinítboó jeejìh yewéni baácìh buug ñájni panìhni ì jumna caá. Caandìh joinít, búdí ì wéi jwuhna yuh caá. 17 Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panìhni ì jumna caá. Yeejép ã yapachah, wíìhwã ì jumát jíib bitá queétdìh ì yéej chãjachah, waícanjeh wíìh túini doonádìh ì cádahna caá. 18 Bitá joinítboó

* 4:12 Is 6.9-10

nemép óotna cātíh b̄uug ñájni panihni ĩ j̄umna caá. Caandíh joinít, ĩ jepahna yuh caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí j̄enah joinít, dinerodih, bií déedihbut búdí ĩ bíbohíhatđihjeh ĩ j̄enah joiná caá. Páant ĩ j̄enah joyóchah, ĩ joiní táini dooná pácahi panihni ĩih caolihboó ã j̄éih behcan caá. Pánihna, caandíh j̄enah joicán, táiniboodíh ĩ j̄éih ch̄ajcan caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bitaboó w̄ih táini doonáđih joinít, táini baácboó b̄uug ñájni panihni ĩ j̄umna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, táinidih ĩ j̄éih ch̄ajna caá. Queét treinta tíbna ã quehat pah ĩ j̄umna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi ch̄ajna, sesenta tíbna ã quehat pah ĩ j̄umna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi ch̄ajna, cien tíbna ã quehat pah ĩ j̄umna caá”, Jesús át niijíp wat j̄i.

Jiát dah naáwát
(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queéđđih át jw̄úb niij naóh bohénap wat j̄i: “Wã bohéát jiát panihni caá. Jiát dahđih j̄i péanit, wáam dahj̄ih ñip̄i páah jwe-jcan caá. Caan dáđđih ch̄úđđat páha n̄ampboobát ñip̄i j̄i jw̄éjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñip̄i j̄i cáagna caá.* ²² Jiát dah ã yeh iiguíchah jw̄i túi enat pah, j̄atih ĩ beh joicátjđih túttimah c̄aacwã ĩ j̄éihbipna caá.* ²³ ĩDed molít j̄umna, ã túi joyó naáh! ²⁴ Páant ñi túi jepahachah ennít, Dios yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccah, ñi beh joicán

* **4:21** Mt 5.15; Lc 11.33 * **4:22** Mt 10.26; Lc 12.2

niít.* ²⁵ Ded túi jepahni túi beh joiní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*

Trigodih momat naáwát

²⁶ “Dios ã maáh jumat, trigodih momat panihni caá. ²⁷ Mom péanit, chei jumat pah ño, yeó jáap jumat pah ãpĩ jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸ Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíih chíihna caá. Caán ã behechah, ãih wawá pínah ãpĩ yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhuchah, ãih quehena ã jígohna caá. ²⁹ Caandíh ãb láa caan quéhena ã behechah ennit, cãacwã ãpĩ bóod ãbna caá.* ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cãacwã ded pah Diosdih ã jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ “¿Dios ã maáh jumat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹ Mostaza tíib ded pah ã jumatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cão tíbih pah bóo ã jumna caá. ³² Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ã momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, ãih cãcanaboó jwébehwã yeó chãhatdih ãpĩ jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá

* **4:24** Mt 7.2; Lc 6.38 * **4:25** Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26 * **4:29**

Dios ã maáh jumat. Āihwã daocãnnit jwĩh jumnitji, tãttimah ĩ dao bėjipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Naáwãtnajĩhjih ã bohéat

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwãtnajĩh cãacwã ĩ jéihyat pah bóo Jesús queétdih ãpĩ bohénap wut jĩ. ³⁴ Naáwãtna ã wihcah, queétdih ãpĩ bohécap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdihjih ã bohéatjidih Jesús ãpĩ jwũub naáwãp wut jĩ, ĩ táı beh joyát pínah niijná.

Búdı johlit nolihatdihbut Jesús ã yayaáat

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cãacwãdih bohé péanit, tóo ñáh jũúwúchah,

—**Chóbe ímdih jwĩ chúuh bejjĩh,** Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jãáj chóodih pahnit, ã bohénit biícđih, caandih joinítđih ĩt éemp chúuh bejep wut jĩ. Bitabut biĩh jãáj chóonajĩh ĩjeéh ĩt chúuh bejep wut jĩ. ³⁷⁻³⁸ Páant ĩ chúuh bejehchah, Jesús jãáj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, ãt ũwup wut jĩ. Páant ã ũwat pónih, búdı johlit nolihatbut ãt jũúwúp wut jĩ. Búdı nolihat ã jumuchah, ĩih jãáj chóo ãt daábıhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó ãt jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandih ĩt niij wucup wut jĩ:

—Bohénı, daabná caá jwĩ chãjap. ¿Jwĩ chíıc wunat pínahdih ma úmcan niıt? ĩt niij ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant ĩ niij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—**¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá!** ãt niij jũihñup wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, johlit, nolihatbut biícmantjeh ãt yayáh bejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niiját táttimah, ã pej jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétboó nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—¿Dedé cãac tigaá nin? ã naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ãt niijíp wut jĩ.

5

Gadara baácdih bóo nemépwã jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit biícndih Gadara baácna ãt cháuh jaibínap wut jĩ. ² Pánih cháuh jaibínit, Jesús wã ã aab béjehchah, cãac yohopmant nemépwã jumni newé Jesús dih ãt jwááh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cãac yohopboó jeé íitna ãpĩ jumap wut jĩ. Cãacwã caandíh chéona yuhna, ãt jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ãtah tōp̄jĩh ãih téihya colóhnadiah ã chéwechah yuhna, ãpĩ páud wái daj yohop wut jĩ. ãih jítcha colóhnadiahbut ãtah tōp̄jĩh ã chéwechah yuhna, ãpĩ daj mao yohop wut jĩ. Pánih wēpni ã jumuchah, cãacwã caandíh ãt jéih teocap wut jĩ. ⁵ Cãac yohop jeé íitnaboó chei jumap pah, yeó jáap jumap pahbut caán míicjeh jee dáhhjĩh ãpĩ míic mao ñaacap wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús yuúp ã jūwáchah ennit, caandíh ãt jwááh ñáo dei jaibínap wut jĩ. Jesús pebh jaibínit, ã wēpatdih jéihna, ãt bódicha caj yoh ñajap wut jĩ.

7-8 Páant ã chãjachah enna,

—¡Nemépwãá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwã ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wēpni wūúh ¿Dépanihat túut tigaá jwiít dih páant ma chãj? Dios ã enechah, meemdih jwĩ ñábhna caá. Jwiít dih ma peéh chãjca bojoó, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ.

9 —¿Dedé tigaá ma wūt jam? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiít jwĩ jamup. Pánihna, Legión caá wã wūt, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ. “Legión” niijná, “Dawá” niijná ãt chãjap wut jĩ.

10 —Jwiít dih biih baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ãt niijíp wut jĩ.

11 Queét pebh, jeé ñaj deyeboó, momo mñwã ã bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesús dih ãt niijíp wut jĩ:

12 —Queét mñwã dih jwiít dih ma waadát túutá, ãt niijíp wut jĩ.

13 —Ñi waad bejeé bácah, Jesús ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnít, mñwã dih ãt waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchah, ãmna ñáo dei bej, bñg báahnít, mñwã ãt chĩc wñup wut jĩ. Dos mil mñwã ãt wñup wut jĩ.

14 Páant ã bñg báah chĩc wñuchah ennit, queét dih en daonítji ñih tútchiboó ãt jweí jwñub bejep wut jĩ. Jweí jwñub bejnít, nihat ã jwãáhnít dih ãt naáwáp wut jĩ. Queét ã jamni tútchidih jwñub jñibínít, caánboobút ãt naóh peetép wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, caán tútchidih moón Jesús ded pah ã chãjatjidih enedih ãt bejep wut jĩ.

15 Jesús pebh juibínit, nemépwā jumniiji caánboó túinijeh ã chúuduchah, ït enep wut jĩ. Pánih chúudna, yégueh duonít, túi jenah joiní ãt jumap wut jĩ, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí ït úumap wut jĩ. 16 Jesús ã chãjatjidih ennitji jáap junítboodíh Jesús ded pah nemépwádih bacat túutnit, muuwádih ã waadát túutatjidihbut ït naáwáp wut jĩ. 17 Caán doonádih joinít, Jesúsdi nahcan, caán baácdi moón ïih baácmant Jesúswádih ït jwúub bejat túutap wut jĩ.

18 Jesús wã jááj chóodih ï waadáchah, nemépwā jumniiji nin pah ãt niijíp wut yuh jĩ:

—¿Majeéh weembút wã bej jĩh? ãt niijíp wut jĩ.

19 —**Wãjeéh ma jũwáchah, ãta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jĩgah ennit, ded pah wã teo wáacatjidih ma déewádih naáwát túut niijná, ï pebhna ma jwúub bejeé,** Jesús caandíh ãt niij jepahap wut jĩ.

20 Páant ã niij jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumniiji ã déewádih ãt naáwáp wut jĩ. Chénat Pah Téihya Tútchi wút jumni baácboó Jesús ded pah ã chãjatjidih nihatdih naóh jibidih ãt bejep wut jĩ. Páant ã naáwáchah joi ñúhnit, nihat Diosdih búdí ït wēi naáwáp wut jĩ.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ã booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Túttimah, Gadara baácmant Jesús wã ït jwúub chúuh bejep wut jĩ. Pánih chúuh bejna, íim jwéejdih ï ñáan juibínachah, dawá Jesúsdi enedih ït juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúsdi ït wáac ñuh púuda bojop wut jĩ. 22 Páant ï ñuh púuda bojochah, queét

cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Jairo jwiít judíowã jwĩ míc wáacat m̄udíh en daonít maátajeéh jumni wut jĩ. Jesús ã wēpatdih jéihnit, ãih jítcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

23 —Wã n̄úm mi wunat túut chājachah ennit, ma pebh wã jūúwáp be. Caántdih teo jãha booaat túut niijná, wĩih m̄uná wãjeéh ma jūúwá, át niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jĩ. Páant ĩ bejechah, cãacwãbut ĩjeéh ĩt bejep wut jĩ. Páant cãacwã cātíh ã bejechah, dawá caandíh tubit ĩt tóo péenap wut jĩ. 25 Cãacwã cātíh biíh wili wunnihbut mit jumap wut jĩ. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumap wut jĩ. 26 Dawá cohnit caántdih ĩtih cohop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih ĩ cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jĩ. Nihat miíh dinero ĩ cohat jíib wãhna yuhna, mit boocap wut jĩ. Chah yeejép wut jĩ mi wunat. 27-28 Pánihna, cãacwã Jesúih doonádih ĩ míc wéhenachah, mitát joyóp wut jĩ. Joinít, caántjeh nin pah mit niij jenah joyóp wut jĩ: “Jesúih yégueh chóodihjeh juibí teona, wã boobipna caá”, mit niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joiná, cãacwã cātíh Jesús tãahmant juibínit, ãih yégueh chóodih chahbitjeh mit juibí tewep wut jĩ. 29 Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jĩ. Páant ã yayátdih miíh bácahjĩh mit joyóp wut jĩ. 30 Páant mi juibí tewechah, ã booaat wēpat caántdih ã chūúátdih Jesúsbut át joyóp wut jĩ. Pánih joiná, cãacwã cātíh tac p̄ud ñahnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Déhe tigaá wĩih yégueh chóodih ã juí teo? át niijíp wut jĩ.

31 —¿Páant, dawá cãacwã meemdíh ì tóo péenachah jéihna yǎhna, páant ma níj wǎbh joí? ã bohénitboó Jesúsdih ìt niijíp wǎt jǐ.

32 Obohjeéhtih, yégueh chóodih jǎí, teonidih jéihíhna, Jesús ãt en bidip wǎt jǐ. 33 Pánihna, mi booadtih jéihnit, úumna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wǎt jǐ. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesúsdih túi yoobópdihjeh mit naáwáp wǎt jǐ. 34 Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih ãt niijíp wǎt jǐ:

—Nuumá, wã wēpatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wēnit, ma bejeé. Caán wǎnat meemdíh ã jwǎub jǎóhcan níit, páant mǎntih, ãt niijíp wǎt jǐ.

35 Jesús caántdih páant ã niijíchahjeh, Jairoíh mǎmánt bejnit, ã déewã ã pebh ìt jǎibínap wǎt jǐ.

—Jáantjeh ma nuúm mi wǎnah bejep be. Bohénidih ma jwǎub bejat túatú, Jairodih ìt niijíp wǎt jǐ.

36 Obohjeéhtih, ì niiját dih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairodih ãt niijíp wǎt jǐ:

—¡Ma úumca bojoó! ¡Wã wēpatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! ãt niijíp wǎt jǐ.

37 Túttimah, ãjeéh péenitdih “Ninjǐh ñi páñaá”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih mǎuná ìt béjep wǎt jǐ. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ã úud Juan, queét biíc peihcannitdihjeh ãt numah bejep wǎt jǐ. 38 Jairoíh mǎuná jǎibínit, wǎnnihdih dawá tubit ñaác jǎinít dih ãt enep wǎt jǐ. 39 Pánih enna, caán mǎudíh waadnít, queétdih nin pah ãt niijíp wǎt jǐ:

—¿Dépanihna tubit ñaác jǎi tǐgaá ñi chǎj? Nint wébít wǎnnih nihcan caá. Æona caá mi chǎjap, ãt niijíp wǎt jǐ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wut jĩ. Páant ï dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat túutap wut jĩ. Páant ï bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi manadihbüt wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jĩ.

⁴¹ Pánih waád jubínit, miíh téihyadih teonit,

—¡**Talita cumi!** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñuhú”, niijná át chājap wut jĩ.

⁴² Páant ã niijíchahjeh, ñah ñahnit, mit yáac chūi bejep wut jĩ. Caánt doce jópchi mit bíbohóp wut jĩ. Páant mi bootdih ennit, caán tólihdih ã numah waad béjnit búdí ít joi ñáhup wut jĩ.

⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi bootdih naáwát túutcan, jeémátdih át wūhat túutap wut jĩ.

6

Nazaret tútchidih moón Jesúsdiñ ï náahcat (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jairoih mummánt bac bejnit, Jesús ã bohénit bíicdih ã behni Nazaret tútchina át jwúub jubínap wut jĩ. ² Pánih jubínit, chooát yeó jáapdih jwĩ míc wáacat mūdih Jesús wã ít waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús caanjĩh jumnitdih át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, dawá caandíh ít joi wáhi bejep wut jĩ. Pánih joi wáhi bejnit, nin pah ít míc niij ubh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús dedjĩh tigaá, nin bohéatdih át joiijí? ¿Ded pah tigaá ã túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiit cāacwã jwĩ jéih chājca naáhdih āpĩ chāj júutna caá.

³ Maa teonijeh caá. María wūh ã jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ã úudwã ï jumna caá. ã

jwanna yaádhbut jwĩ pebh ã jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ã jumnap, ãt míc niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ded pah ã jumatdih jéihcanjeh, caandih ãt náahcap wut jĩ. ⁴ Páant ã náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Dios naáwátdih naóh yapanidih cãacwã ãpĩ wẽina caá. Páant ã weñechah yuhna, ãih tátchidih moón, ã déewã, ãih mũudih jumnitboó, caandih ãpĩ wẽican caá. Pánihna, ninjĩh behni wã jumuchah, weemdih ñi náahcan caá, ãt niijíp wut jĩ.*

⁵ Caán tátchidih jumna, Jesús Dios ã wẽpatjĩh ãt jéih chãj júutcap wut jĩ. Pánih chãjcan yuhna, biguina wunnitdih teo jáhanit ãt booanap wut jĩ.

⁶ Caanjĩh moón caandih ã jepahcah, ãt en wáhi bejep wut jĩ. Pánihna, caan pébh jumni tátchinadih Jesús wã bohénadih ãt bejep wut jĩ.

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Túttimah, doce ã bohénitdih ã pebh bid bojnit, ã wẽpatdih queétdih wũhna, chénewã, chénewã, chénewã míc Jesús ãt wahap wut jĩ, biĩh tátchinadih moondih teo wáacnit, nemépwãdih ã bacat tútatat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Bií dée, pan, wuh wũh, dinerodih ubcan, ñi íoh caját nahdihjeh pohba ñi ub bejeé. ⁹ Ñi túut nũmát pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ Páant ñi bejchah, ñi juibini tátchinadih moón yeebdih ũwat tólih ã wũhuchah, caán mũudihjeh ñi chão jwáhuú. Caán tátchimant bejnajeh, caán mũudih ñi cádah bejeé. ¹¹ Ded

* 6:4 Jn 4.44

tátchidih moón yeebdíh náahcan, ĩ joíhcah, caán tátchidih yap bejna, ñíih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ã yohat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Sodoma tátchidih moón, Gomorra tátchidih moonbát tãbit yeejép chãjnit ĩ jũmũchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chãjat ã jũmbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.*

¹² Pánihna, queét doce ã wahnitboó Jesúih táini dooná naáwádih ĩt bejep wut jĩ, cãacwã ĩ yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh ĩ túut nũumát pínah niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwãdih bacat túutnit, wãnnitdihbut yíijĩh ñái, uúbhnit, ĩt boonanap wut jĩ.*

*Juan Daabánidih ĩ mawat
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ Jesús ã bohénit ĩ bohé jibichah, ded pah Jesús ã chãjat doonádih dawá ĩt joyóp wut jĩ. Maáh Herodesbut ãt joyóp wut jĩ. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ã wunat túttimah, ãt jwũub boo pũd jũóh niít ãt chãjap? Pánih boo pũd jũóhni jũmna, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ã jéih chãjna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, ãt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

¹⁵ Bitã “Elías caá”, niij, bitabut “Jon jãtih Dios naáwãtdih naóh yapani dée ã jũmna caá”, ĩt niijíp wut yuh jĩ.*

¹⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Herodesboó —Juanjidih waó wã bóod yohat túutniiji ãt jwũub boo pũd jũóh tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

* **6:11** Lc 10.4-11; Hch 13.51 * **6:13** Stg 5.14 * **6:15** Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

17-18 Juandih ï mawat pínah jãtìh, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ãt dúuc wái áa jumap wut jĩ. Páant ã dúuc wái áa jumat peéh Juan caandih nin pah ãt niij jãihñup wut jĩ: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutadìh yap yohna caá ma chãjap”, ãt niijip wut jĩ. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túutap wut jĩ. Páant mi wutadìh jepahnit, Herodes caandih chéwat túutnit, nemat muúboó ãt nemat túutap wut jĩ.*

19 Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jĩ. 20 Obohjeéhtìh, Herodes “Juan Dios naáwátìh naóh yapani ã jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ã peéh chãjatdih úumna, caandih ãt mao yohat túutcap wut jĩ. Ded pah ã túi chãjat pínahdih Juan caandih ã naáwáchah, Herodes búdí ãt jenah joyóp wut jĩ. Pánìh búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih ãpĩ túi wēi joyóp wut jĩ. 21 Páant ã wēi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wã mawat túutbi”, páantjeh mit niij jenah joyóp wut jĩ. Páant mi niij jenah joyóchah, ã cãac jumat yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes ãih cãacwãdìh míic wáacat túutnit, búdí ãt numah jeémép wut jĩ. Caán nump jumnit maáta, ãih soldadowã maáta, Galilea baácìh moón maátabut, ã numah jeémátìdìh enedih ït juibínap wut jĩ. 22 Biícìdìh ï jeéméchah, Herodías numboó queétdìh mit eo júutap wut jĩ. Páant mi eo júutachah ennit, Herodes, ã bid bojnitbut, búdí ït weñep wut jĩ.

—Dedé ma náahatdìh weemdìh ma úúbúchah, meemdìh wã wãhìpna caá. 23 Dios ã enechah, yoobópìdìh meemdìh wã naóhna caá. Ma úúbát

* 6:17-18 Lc 3:19-20

pah bóo tac yoób wã maáh jumatdih meemdíh wã wãhbpna caá, mi íbi Herodes caántdih át niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niij wãbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé déedih tigaá wã wãbhbi? mit niijíp wut jĩ.

—Juan Daabániíh wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdíh í wãh naáh, mi nuumdih mit niij jac wutup wut jĩ.

25 Páant mi niij jac wutuchah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jĩ:

—Juan Daabániíh wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdíh í wãh naáh, mit niijíp wut jĩ.

26 Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jígahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, cáacwã í enechah, “Dedé ma náahatdih meemdíh wã wãhbpna caá”, átát niijíp wut jĩ. Pánihna, ã niijátjidih cáacwã í joyóchah, tíicna, “Meemdíh wã wãhcan niit”, caántdih át jéih niijcáp wut jĩ.

27 Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat túutnit, soldadodih át ub júuwát túutup wut jĩ.

28 Páant ã wutuchah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, át ub júuwúp wut jĩ. Pánih ub júóhnit, Herodías nuumdih át wãhup wut jĩ. Páant ã wãhuchah, áih wao dáhjidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

29 Pánihna, caandih í mawatji doonádih joinít, áih báhahjidih ubudih jubínit, Juan ã bohénitji cáac yohopboó ít yohop wut jĩ.

*Cinco mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wãhat
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Jesús ã wah bojnitji ã pebh jwúub juibínit, ded pah ã chãjatjidih, túini dooná ã naáwátjidihbut Jesúsdiht ãt naáwáp wut jĩ.

³¹ Túttimah, queét ã jumupboó dawá cáacwã jwíih juibínitji bita ã juibínachah, ãpĩ ñahwat jwúub bejep wut jĩ. Páant dawá ã jumuchah, Jesús wã ãt jéih bid jeémcap wut jĩ. Pánihna, ã bohénitdih biáboó ãt numah bejep wut jĩ.

—**Chóbe cáac wihcapboó jwĩ choo jwúhjĩh,** queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³² Páant ã niijíchah joinít, queét jãáj chóodih waadnít, cáac wihcapboó ãt chúuh bejep wut yah jĩ. ³³ Obohjeéhtih, queét ã chúuh bejehchah, dawá queétdih beh ennit, ãim jwëejdih ãt ñúún ñáo páud bejep wut jĩ. ãim pebh bóo tútchidih moonbút ãt ñúún ñáo páud bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús wã ã juibíát pínah jãtíh queétboó ãtát juibínap wut jĩ. Jesús wã ã chúuh juibínachah, dawá queétdih ãt pái ñuhup wut jĩ. ³⁴ Queétdih bohéni ã wihchah, en daoní wihcanni ovejawã panihnit ã jumatdih ennit, Jesús queétdih bádí ãt jĩgah enep wut jĩ. Jĩgah ennit, queétdih ãt túi bohénap wut jĩ.* ³⁵ Cheyeh ã jumuchah, ã bohénit Jesúsdiht nin pah ãt niijíp wut yah jĩ:

—Cheyeh caá. Ninjĩhbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pehbbit jumni tútchinadiht ma wahaá, ã jeémát jíib chãjat pínah niijná, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wãhúú,** Jesús queétdih ãt niijíp wut yah jĩ.

* **6:34** Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

—Páant, ocho widh tewat jíibjĩh jeémátdih jwĩ jíib chãjachah yũhna, queét nihatdih ãta jũicán tagaá, Jesúsdih ãt niijíp wut jĩ.

38 —¿Débói pan dah tigaá ã jum? Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwũhũú, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã bidat túutnitji jwũub jainít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwãbat ã jumna caá, ãt niijíp wut jĩ.

39 —Cãacwãdih can táu jaihni yílipdih ñi chũudat túutú. Biíc poómp ninboó, biíh poómp canboó, biíh poómp conboó, ñi chũudat túutú, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

40 Páant ã niijíchah joinít, nihatdih ãt chũudat túutup wut jĩ. Biquí poómpna cincuenta, biíh poómpna cien, nihát ã dawát yoobó páant ãt chũud peetép wut jĩ. 41 Túttimah, caán biícjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwãdihbat ubnit, Jesús jeáboó ãt chéi enep wut jĩ. Chéi ennit, “**Jeémát ma wũhat táina caá, Paá**”, Diosdih ãt niijíp wut jĩ. Pánih mũbh péanit, pan dahnadih ãt dajap wut jĩ. Dajnit, nihát cãacwãdih ã bohénitdih ãt jwũub daj wũhat túutup wut jĩ. Túttimah, queejwãdihbat ã wũhat pínah niijná, ãt daj wũhup wut jĩ. 42 Páant ã wũhuchah, jeémpnit, nihát ãt táu wud jumup wut jĩ. Nihat ã táu wud jumuchah, páantjeh ã jũdh jeémpni ãt bíbohóp wut jĩ. 43 Páant ã jũdh jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wũhnadih ã bohénit ãt ub yac yáwanap wut jĩ. 44 Queejdíh pandihbat jeémpnit neonájeh cinco mil ãt jumup wut jĩ. Yaádh, ã wehjeéh chah ãt jumjip tagaá.

*Ímjih Jesús ã yáac cháï bejat
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)*

⁴⁵ Páant ĩ jeémp péanachah, jááj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ã játih Jesús ã bohénitdih át cháuh bej páñat túutup wut jĩ. Páant ĩ cháuh bejechah, caandíh joinítjidih jwúub bejat túutnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih úúbúdh át púuh laab béjep wut jĩ. ⁴⁷ Túttimah, cheina ã bohénit ím tac yoób ĩ cháuh bejechah, Jesús biícjeh caánboó úúbhna, át chão jwúhup wut jĩ. ⁴⁸ Pánih úúbhna, queétdih át en cháuha bojop wut jĩ. ĩ wawápmant queétdih johlit búdí ã júúwúchah, ã bohénit ĩ meenná yuhna, ĩ wép bejcatdih át enep wut jĩ. Pánihna, baabát pínah játihbit, ĩ pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac cháï bejep wut jĩ. Pánih bejna, queétdih áti yap bejíhip wut yuh jĩ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ã yap bejíhichah yuhna, caán ímjih ã bejechah enna, “Wunniíh caolíh caá”, níj jenah jói, en wúhi bejnit, queét tubit ĩt ñaacáp wut jĩ. Páant ĩ en wúhi bejechah ennit,

—¡Weemdíh ñi en úumca bojoó! ¡Weemjéh tigaá!
Jesús át níijíp wut jĩ.

⁵¹ Páant níj péanit, ĩjeéh jááj chóona át waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jĩ. Páant ã yayáh bejechah ennit, queétkboó ĩt joi ñúhup wut jĩ. ⁵² Jesús nihat ã wép cháï júutatjidih enna yuhna, ĩ túi beh joicátji jíib, dawá pandih ã jígoaatjidihbut ĩt beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ã yayáátidihbut beh joicánjeh, ĩt joi ñúhup wut jĩ.

*Genesaret baácdih moón wunnitdih ã booaat
(Mt 14.34-36)*

53 Pánih chúuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih ít chéó pahanap wut jĩ. 54 Pánih chéó pahanit, jááj chóomant ĩ aab béjehahjeh, cāacwāboó Jesúsdiĥ ít beh enep wut jĩ. 55 Pánih beh ennit, niĥat ĩih munnáboó ñáo aab béjnit, wunnit ĩ ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít ub dei bejep wut jĩ. Jesús ā jumat doonádiĥ joinít, niĥat caanná ít bejep wut jĩ.

56 Ded ĩ juibíni tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadiĥ moonbút, bií dée ĩ jíib chājat mūá jóocmant bóo yoahdiĥ ĩ chéénwā wunnitdiĥ ĩpĩ ub juibí jwejep wut jĩ. Páant ĩ juibí jwejnitoó Jesúsdiĥ yégueĥ chóodih tewíhna, caandíĥ búdí ít úbúp wut jĩ. Pánihna, det wunnit caandíĥ teonitboó ít boonap wut jĩ.

7

Cāacwā ded pah ĩ míc yéjaat (Mt 15.1-20)

1 Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés ā wutatjidiĥ bohénit, fariseowābut Jesús pebh ít míc wáac juibínap wut jĩ. 2-4 Jwĩ ñowā ĩ wutatji pahjeh, jeémát pínah játiĥ fariseowā, niĥat bita jwĩ déewābut jwĩpĩ téih chocop jĩ. Bií dée jíib chājadiĥ bejnitji munná jwub juibínit, ĩ wutatji pahjeh téih choccan, jwĩpĩ jeémcap jĩ. Pamaĥna, pūbátna, jwĩ lajatjinadiĥbut jwĩpĩ chocop jĩ. “Dios páant caá ā náahap”, niíj jenah joinít, jwĩ ñowā dawá biíĥ ĩ wutatjidiĥbut jwĩpĩ chājap jĩ. 5 Jesús pebh míc wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh ĩ jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiĥ nin pah ít niíj úbh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ nɔowã ã wɔtatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ã jeémpna caá. ¿Dépanih tigaá caandíh ã jepahcan? Jesús dih ãt niijíp wɔt jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wɔt jĩ:

—‘Jwiít táinit caá’, niijná yuhna, cáacwã ã encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ji ded pah ñi jumatdih yoobópdih ãt niij daacáp tajĩ:

‘Dios nin pah ã niijná caá: “Nit weemdíh táí wěi naóhna yuhna, yoobópdih ã jepahcan caá.

⁷ Weemdíh uúbhna yuhna, ã yee uúbhna caá. ã jenah joyátjeh wɔtnit, ‘Nin pah caá Dios ã wɔtat’, ãpĩ niij yee naóh bohéna caá”, Dios ã niijná caá’, Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (Is 29.13)

⁸ Páant ã niij daacátji yoobópdih tigaá. Dios ã wɔtatdih yap yohnit, ñi nɔowã ã wɔtatboodíhjih ñi chājna caá. ⁹ Pánih chājnit, Dios ã wɔtatdih cádahna, ñi déewã ã wɔtatboodíh ñi jepahna caá.

¹⁰ Dios Moisésjidih nin pah ãt niij naáwát túutɔp tajĩ: ‘Ñi mánadih oinit, ñi táí chājaá. Ded ã mánadih yeejép naóhndih peéh mao yohat ã jumbipna caá’, ãt niijíp tajĩ.*

¹¹ Páant Moisésji ã niiját pah, ded ã mánadih ã teo wáaquíhichah yuhna, yeéboó ñi teo wáacat túutcan caá. ã mánadih ã wáhat déejidih Diosboodíh ñi wáhat túutna caá.

¹² Pánih bohéna, ã mánadih caandíh yeéb ñi táí chájat túutcan caá. ¹³ Jwĩ déewã ã wɔtatdih jepahna, Dios ã wɔtatboodíh yap yohna caá ñi chájap. Dawá

* **7:10** Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

biíh ñi wʉtat pahjeh chājat túʉtna, Dios ā wʉtatdih ñipĩ yap yohat túʉtna caá, Jesús āt niijíp wʉt jĩ.

¹⁴ Páant fariseowādih niij péa, bita ājeéh péenitdih ā pebh bid bojnit, nin pah āt niijíp wʉt jĩ:

—Yeéb nihat wā naáwát dih tái joinít, ñi beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát ñíih jacidh ā waadáchah, ñi téih chochochah, ñi téih chocchahbut, Dios yeebdíh biíc yoobó ā enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant ā bacachah joiná, ‘Caán yeejép cāac caá’, ā niij enna caá. ¹⁶ ¡Ded molít jumna, ā tái joyoó naáh! Jesús āt niijíp wʉt jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, Jesús wā mʉʉná ĩt waad béjep wʉt jĩ. Pánih waád juibínit, ā bohénit ā naáwátjidih ĩt ʉʉbh joyóp wʉt jĩ. Páant ĩ ʉʉbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt niij jepahap wʉ jĩ:

¹⁸ —¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwáhcan niít? Ñíih jacidh waadnít, ñíih jeémátboó ñi jenah joyát dih ā jéih yéejacan caá. ¹⁹ Dedé ñi jeémátji ñíih wʉdah diitboó jumnijidih ñipĩ jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jenah joyát dihbut chūhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá, āt niijíp wʉt jĩ.

Páant niijná, “Nihat jeémát táini caá”, niijná āt chājap wʉt jĩ.

²⁰ Nin pahbut āt jwʉʉb niij naáwáp wʉt jĩ:

—Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ā jummatdih ā júʉtna caá. ²¹⁻²² Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjĩh yeejép chājna, bií déedih nʉʉmná, cāac mao yohna, bitaíh bií déedih tabit en ñinahna, bitadih yéejaíh jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, biíh cāac ā jummat

pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wã jamna caá’, níj jengah joiná, táí jengah joicánnitbut ñi jamna caá. Páant yéej chājat ñi jengah joyátmant ā jūóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jengah joyóchah ennit, ‘Queét táicannit caá’, Diosboó yeebdíh ā níj enna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

*Judío nihcannih Jesúsdihi mi jepahat
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Tiro tátchi, Sidón tátchi pebh juibínit, caanjīh jamni mūdih Jesús wã ĩt waadáp wut jī. Caán mūboó ā jumatdih bitadih āt naáwát tútcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā naáwát tútcah yuhna, ā jumatdih jéihnit, dawá ĩ juibínachah, queétdih āt jéih jweicáp wut jī. ²⁵ Caán tátchidih biíc yad wili mi nūmbít nemép jamnih mit jamap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah ā chājat doonádih joí, caanjīh ā jumat doonádihbut joinít, ā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdihi wēina, āih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wūt jamni tátchidih bóli, Griega wili mit jamap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nūmdíh jamni nemépdih ā bacat tútat pínahdih mit múbup wut jī.

²⁷ Páant mi múbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih āt niijíp wut jī:

—Wébít ĩ jeémát pínahdih mbnit, ĩh mūjjiowādih jwī jwíh wūhuchah, ā táican caá. Pánihat pah, judíowā ĩ jeémát panihni biíh baácdih moondíh wā jwíh wūhuchah, ā táican caá, āt niijíp wut jī.

²⁸ —Ma niiját yoobópdihi tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mūjjiowā jeémát cáagat naá nūmp pāinit, wébít ĩ jeémp jéenanidih ĩpī jeémpna caá. Pánihna,

biíh baácdih bóli wã jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ã túina caá, Jesús dih mit niíj jepahap wut jĩ.

29 —Páant ma niíj jepahachah, ma nuumdíh jumniji nemép wãát bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, miíh muná jwúb juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi la-jachah, mit enep wut jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

31 Jesús wã Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúb dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wut jumni pehbboó ít juibínap wut jĩ. **32** Páant ã juibínachah, biíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít ub juibínap wut jĩ, caandíh ã booaat pínah niijná.

33 Jéh joicánnidih chibít yuúp Jesús át namah bejap wut jĩ. Pánih bejnit, newéih molít dih Jesús áih téih tíibjĩh chibít át taj waadánap wut jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíib dih coí cáagnit, newéih nuúcdih át teo jãhanap wut jĩ.

34 Pánih teo jãha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “**¡Efatá!**” át niijíp wut jĩ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wãtaá!” niijná át chãjap wut jĩ.

35 Páant ã niijíchahjeh, caán joicánniji jéh joinít, áih nuúcbut ã wilahachah, át túi jéh wéhenap wut jĩ.

36 Páant ã chãjatjidih ájeéh péenit dih Jesús át naáwát túutcap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwát túutcah yuhna, queétboó chah ít naóh peetép wut jĩ. **37** Páant ã naáwáchah joinít, cáacwã ít joí wáhi bejap wut jĩ. “Nihatdih caán ã túi chãjna caá. ¡Jéh

joicánnidih ã joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ã wéheat túutna caá!” ït niijíp wut jĩ.

8

Cuatro mil cãacwãdih Jesús jeémát ã wãhat (Mt 15.32-39)

¹ Biĩh yeó jáap dawá cãacwã Jesús pebh ït míc wáac jubínap wut jĩ, páant muntih. Páant ãjeéh jumna, jeémát beednít ï jumuchah enna, Jesús ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queédih ãt niijíp wut jĩ.

² —Queét jwĩjeéh biíc peihcanni yeó jáap ï jumuchah, ïih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ï jumuchah, queédih búdí wã jĩgah enna caá. ³ Bitá ïjeéh jumnit ywúp jãóhnitji ‘Queét nuugúp wun buugná’, niijná, ïih munáboó wã jwúub bejat túutcan níit, ãt niijíp wut jĩ.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá ï jumuchah, ¿dedboo tígaá ï jeémát pínahdih jwĩ jíib chãjbi? Jesúsdi ït niijíp wut jĩ.

⁵ —¿Débói pan dah tígaá ñi bíboh? queédih ãt niij wúubh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ït niij jepahap wut jĩ.

⁶ Cãacwãdih baácboó chúdat túutnit, siete pan dahdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih Jesús ãt niijíp wut jĩ. Páant niij péanit, caan dáhnadih dajnit, ã bohénitdih wãhnit, cãacwãdih ãt pãáát túutap wut jĩ. Páant ã wutuchah, ã bohénitboó cãacwãdih pandih ït pãáap wut jĩ. ⁷ Biquína queejwãdihbut ït bíboh wut jĩ. Pánihna, “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít, queejwãdihbut ãt pãáát túutap wut jĩ. ⁸ ï pãáh péanachah, jeémpna, queét ït túi

wud jumap wut jĩ, buca. Ī judh jeémpnidih siete wuhna ĩt ub yac yáwanap wut jĩ. ⁹ Queét jeémpnit neonádihjeh ĩ jenah enechah, cuatro mil ĩt jumap wut jĩ. ¹⁰ Páant ĩ jeémp péanachah, Jesús cáacwādh ĩt wah jwáubanap wut jĩ. Pánih wah jwáuba péanit, ā bohénit biíc dih jǎáj chóodih ĩt waadáp wut jĩ. Waadnít, Dalmanuta wut jumni baácna ĩt chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowā Dios ā wēpatjĩh Jesúsdih ĩ chǎj júutat túutat

(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Páant ĩ chúuh juibínachah, fariseowā Jesúsdih jwááhnit, caanjĩh ĩt míic wéhenap wut jĩ. Dios ā wēpatjĩh Jesúsdih ĩt chǎj júutat túutat wut yah jĩ, ā jepahcah, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ¹² Páant ĩ wutuchah joinít, Jesús ĩijnit, caolih juí jéena bojnit, nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb buu láa moón Dios ā wēpatjĩh chǎj júutatdih ñi enih? Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ā wēpatjĩh weém wā chǎj júutcan niít, ĩt niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, ā bohénitdih jǎáj chóona numah jwáub waadnít, bitadih ĩt yoh chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowā, Herodesbut yeejép ĩ bohéatdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Pánih jwáub chúuh bejnit, ā bohénit ĩ jeémát pínah pandih ĩt quíib buudúp wut jĩ. Biíc pan dahjeh caán jǎáj chóoboó ĩt jumap wut jĩ. ¹⁵ Ī

* **8:11** Mt 12.38; Lc 11.16 * **8:12** Mt 12.39; Lc 11.29

jeémát pínahdih t̃bit ã jengah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah ãt niíj naáwáp w̃t jĩ:

—ĩNi tái chãja chaáh! Fariseowã, Herodesbut ã yee bohéat yeebdih ã tobohna caá. ã yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat nihat pan pínahdih ã chũhna caá. Páant ã chũúat pah, det ã yee bohéatdih joinít ã yéj bejna caá. Pánihna, ã yee bohéatdih ã tái chãja chaáh, ãt niijíp w̃t jĩ.*

16 Páant ã niijíchah joinít, “Pandih jwĩ ãb jũóhcah enna, páant niijná caá ã chãjap”, ãt míc niijíp w̃t yuh jĩ.

17 Páant ã míc niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah ãt niíj ãbh joyóp w̃t jĩ:

—¿Dépanih tigaá yéeb pandih t̃bit ã jengah joi? Caandih t̃bit jengah joinít, ded pah wã naáwátidih ã beh joi jwáhcan caá. 18 Pánih t̃bit jengah joiná, quíib ã bíbohna yuhna, molít jamna yuhna, páantjeh ã beh joicán caá.* 19 ¿Cinco pan dahbitjih cinco mil neonádih wã w̃hatjidih ã náhnican niít? ¿ĩ j̃dh jeémpnidih débói w̃h tijĩ ã ãb yac yáwa? ãt niijíp w̃t jĩ.

—Doce w̃h jĩ, ãt niíj jepahap w̃t jĩ.

20 —Weém siete pan dahdih cuatro mil cãacwãdih wã w̃hat túttimah, ¿débói w̃h tijĩ ã j̃dh jeémpnidih ã ãb? Jesús ãt niijíp w̃t jĩ.

—Siete w̃h jĩ, ãt niíj jepahap w̃t jĩ.

21 —¿Pánih enna yuhna, páantjeh wã wēpatdih ã tái jengah joicán niít? Jesús queétdih ãt niijíp w̃t jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

* 8:15 Lc 12.1 * 8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

22 Queét Betsaida tútchina ï cháuh jaibínachah ennit, cáacwã jéih encannidih Jesús pebh ït ub jaibínap wut jĩ.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdihtabít ït niúj uúbup wut jĩ.

23 Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéejboó caandíh Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná numah jaibínit, áih téih tíbnadiht coí cáagnit, caán newéih quíbnadiht át teo jáhanap wut jĩ.

—¿Ma enechah, jígoht níit? Jesús caandíh át niúj uúbh joyóp wut jĩ.

24 —Cáacwãdih wã enna yah caá. Obohjeéhtih, wã enechah, queét máa nahna bejni pah caá ï jígoht, át niúj jepahap wut jĩ.

25 Páant ã niijíchah joinít, Jesús áih quíbnadiht át jwúub teo jáhanap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúub teo jáhanachah, nihtadiht át tái enep wut jĩ, buca. 26 Pánihna, Jesús caandíh áih muuná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Tútchiboó jwúub bejcanjeh, butéh meemdíh wã chájatjidih bitadiht ma naóht peétca bojoó, át niijíp wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahní caá”, Pedro Jesúsdiht ã niiját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Jesús ã bohénit bíicdiht Cesarea Filipo wut jamni tútchi pebh jamni tútchinaboó ït bejep wut jĩ. Pánih namádiht bejnit, Jesús ã bohénitdiht nin pah át niúj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Weemdíht ded pah tigaá cáacwã ï níit? át niijíp wut jĩ.

28 —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Dios naáwátidih naóh yapanit biícidih bóo nacaá’, ĩ niijná beé, ã bohénit caandih ĩt niij jepahap wut jĩ.*

29 —**Queét páant ĩ niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?** queétdih át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wut jĩ.*

30 —**Weemdih ‘Caán Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh peét jwahca bojoó,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Ã wɯnat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Jesús queétdih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wut jĩ: **“Weém, nihat cãacwã úud jeñédih tubit yeejép yapat caá náahap. Weemdih náahcan, jwí nɯowã, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wɯtatjidih bohénitbut weemdih ĩ mawat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jũóhbirna caá”,** át niijíp wut jĩ.

32 Páant niij naóhna, ĩ túi beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yúupbit caandih numah juibí ñuhnit, páant át niiját túutcap wut jĩ.

33 Páant ã niiját túutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah át niij jũihñap wut jĩ:

—**Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chãjap. Ma jenah joyát cãacwã ĩ jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá,** Pedrodih át niijíp wut jĩ.

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69

³⁴ Páant niíj péanit, cǎacwǎdih, ǎ bohénit biíc dih ǎ pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih ǎt niíj naóh bohénap wǎt jǐ:

—Ded wǎjeéh pééhna, ded pah caanjéh ǎ wēi chǎjǐhatdih cádahnit, weém wǎ weñat pínahboodíh caá chǎjat náahap.* ³⁵ Ded ǎ weñat pínahdihjeh chǎjni, iiguípna ǎ bejbipna caá. Obohjeéhtih, wǎ weñat pínahboodíh chǎjni, wǎ bohéátdih túi jenah joiní, yeó jáap jumat pah wǎjeéh ǎ túi jambipna caá.* ³⁶ Nin baácdih jumni dawá bií déedih bíbohna yuhna, iiguípna ǎ bejehchah, ǎ bíbohatji caandíh dedé pínah nihcan niít. ³⁷ Áih caolih iiguípna ǎ bejehchah, ded pah tigaá áih caolihjidih áta jwǎub jǐb chǎj baca. ³⁸ B_{HH} yeejépwǎ, Diosdih náahcannit, ǐ weñat pínahdihjeh chǎjnit ǐ jumna caá. Páant queét yeejépwǎ ǐ joyóchah, biquína weemdíh, wǎ bohéátdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wǎ jéihcan caá’, ǐ niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cǎacwǎ úud jeñé, túinit ángelwǎ biíc dih, wǎ íp ǎ yeh iigátjǐh jwǎub dei jǔóhna, queét weemdíh ǐ tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queétdih wǎ jéihcan caá’, weembát wǎ niijbípna caá, Jesús ǎt niijjíp wǎt jǐ.

9

¹ Páant niíj péanit, nin pah Jesús queétdih ǎt jwǎub niíj naáwáp wǎt jǐ:

—Yoobóp dih yeebdíh wǎ naóhna caá. Biquína yeéb ninjǐh jumnit ñi wunat pínah jǎtíh, Dios nihat maáh jumna, ǎ wēpatdih ǎ jǔutachah, ñi enbipna caá, ǎt niijjíp wǎt jǐ.

* **8:34** Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * **8:35** Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

*Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñ̃hat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wut jĩ. Caanná ĩ púuh laáb jwibíát túttimah, ĩ enechah, ã jígoahat át túut numáup wut jĩ. ³ Āih yégueh chóo túi baáb yeh iigní át jígohop wut jĩ. Nin baácđih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní ĩ jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biícđih Jesús pebh jígoñnit, caandíh ĩ míic wéhenachah, queét biíc peihcannit ã bohénit ĩt enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ĩ jígohochah ennit, queét tubit ĩt úumup wut jĩ. Pánih úumna, ded pah ã niiját pínahđih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsđih át niijíp wut yah jĩ:

—;Maá, jwiít ninjĩh jwĩ jumuchah, ã túina caá! Biíc peihcanni m̃u dáhna jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahđihb̃t jwĩ chãjbipna caá, át niijíp wut yah jĩ.

⁷ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queéđih át dei juyúp wut jĩ. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Nin wã wũúh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij pėanachah, Pedrowã jwúub enna, Jesúsđihjeh ĩt enep wut jĩ. ĩ ennitjiboó ĩtát jwúub b̃udáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queéđih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Butéh páant ã yapatđih bitadıh ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cãacwã úud jeñé, w̃nniji wã jwúub boo p̃ud**

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

júwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca”,
 át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, ã niijátji pahjeh queét ĩ enatjidih bitadih ĩt naóh jwuhcap wut jĩ. Queétjeh nin pah ĩt míic niij úbh joyóp wut jĩ: “ ‘Wunniji wã jwúub boo pud júwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij?” ĩt míic niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant niij míic wéhenit, Jesúsdi h nin pah ĩt niij úbh joyóp wut jĩ:

—‘Cristo, Dios ã wahní, ã júwát pínah jãtíh, Elías ã jwíih júóhbi pna caá’, Moisés ã wutajidi h bohénit ĩpĩ niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant ĩ niij? caandíh ĩt niijíp wut jĩ.*

¹²⁻¹³ —Yoobópdih tígaá. Elías jwíih júóhni, ni hatdih ámohni ã jumna caá. Dios naáwát di h naóh yapanit ĩ naóh daacátji pahjeh, weém, ni hat cáacwã úud jeñé, dawá láa yeejép wã yapbi pna caá. Bita weemdi h náahcan, yeejép ĩ chãjbi pna caá. ¿Páant ĩ niij daacátjidi h yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, ni ndih yeebdi h wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wãát juí péana beé. Páant ã juyúchah, queét ĩ náahatji pahjeh caandíh yeejép ĩt chãjap wut jĩ. Páant jĩ caandíhbut ĩt niij daacáp tajĩ, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

*Wãá wunat jumni di h Jesús ã booaat
 (Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejíboó jumnitji jwúub dei bejna, dawá cáacwã ã bohénit pebh ĩ jumuchah, Jesús wã ĩt enep wut jĩ. Moisés ã wutajidi h bohénitboó ã bohénit biíc di h míic júih ñaácna ĩt chãjap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús wã ĩ dei juibínachah, ni hat caandíh wēi ennit, Jesús di h

* **9:11** Mal 4.5; Mt 11.14

jwãáádih ït ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ ã pebh ï jwibínachah, nin pah queétdih Jesús át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih yeéb míc jũih ñaac tibeé ñi chãj? át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niij wúbh joyóchah joinít, cáacwã cãtíh ñuhni nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Bohéní, wã wũúh nemép jumnidih meemdíh wã ub jũúwúp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ãpĩ wéheat túutcan caá. ¹⁸ Wã wũúhdih déheat ã jũúwúchah, baácboó buugnít, maojĩh nah chãácnit, ãpĩ jwiwáh bejna caá. Pánih bejnít, jacmant moj chej tũbit ãpĩ bacna caá. Páant ã jumuchah, ma pej jumnitdih nemépdih wã bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét ï jéih bacacap be, Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —Maatápdih yeebdíh wã bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ñi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébít dih ma ub jũúwú, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ït ub bejep wut jĩ. ï ub jwibínachah, Jesúsdi h ennit, nemépboó wébít dih baácboó numah buugúchah, át ñaj tũpúnap wut jĩ. Páant ã ñaj tũpúnachah, jacmant moj chej búdí át bacap wut jĩ.

²¹ —¿Débólíh maatápdih tigaá nin wébít páant ãpĩ jum? Jesús behedih át niij wúbh joyóp wut jĩ.

—Wébítjeh ã jumuchah, ã jwíhip be. ²² Nemépboó caandíh tũu cúutboó numah buúg cáwíhnit, majboobút numah buúg báahnit, dawá

láa ã mao yohíhip jĩ. Ma jéihna, jwiít dih jĩgah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ.

23 —Weemdíh ma táí jenah joyóchah, Dios ni-hat táí jéihni meemdíh ã teo wáacipna caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

24 —Meemdíh wã táí jenah joiná yuh caá. Obo-hjeéhtih, chah wã táí jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, ãt niijíp wut jĩ.

25 Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ñ míc wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah ãt niijíp jũihñup wut jĩ:

—Meém wéheat tútcanni, joyát tútcanni nemép nin wébít dih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwúub tac buugáca bojoó, ãt niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíp jũihñuchah joinít, ñaácnit, wébít dih baácboó jwúub numah buugnít, ñaj túpúánit, nemép ãt bac bejep wut jĩ. Páant ã chãjachah, wébítboó wunni pah ãt ñajap wut jĩ. “Caán ã wunah bejna caá”, dawá ñt niijíp wut yuh jĩ. **27** Páant ñ niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh ãih muj nahdih ãt teo wái ñahanap wut jĩ. Páant ã teo wái ñahanachah, wébít ãt ñah ñuhup wut jĩ.

28 Túttimah, Jesús wã muúboó ñ waád juibínachah, bita wihcah, ã bohénitjeh caandíh nin pah ñt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwĩ jéih bacacan? ñt niijíp wut jĩ.

29 —Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Dios dih búdí wúbát caá náahap, Jesús queétdih ãt niijíp jepahap wut jĩ.

Jesús ã wɯnat pínahdih ã jwɯɯb naáwát
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Tálttimah, ï jɯmniñi tútchimant Galilea baácna Jesúswã ït bejep wɯt jĩ. Capernaum tútchina bejni namádih bejna, Jesús ã bohénitdih át bohé bejep wɯt jĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénitdihjeh ã táí bohéát túut niijná, dedboó ï bejat pínahdih bita ï jéihyatdih át náahcap wɯt jĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niúj naáwáp wɯt jĩ:

—Weém nihat cãacwã úud jeñédih teonit, jwĩ déewã bitaboodih ï wũhbiɯna caá. Páant ï wũhuchah, weemdih ï mao yohbiɯna yuh caá. Obohjeéhtih, ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwɯɯb boo pɯd jũóhbiɯna caá, páant muntih, át niijíp wɯt jĩ.

³² Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét ït táí beh joicáp wɯt jĩ. Pánih beh joicán, úumna, ït jwɯɯb úubh joicáp wɯt jĩ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Galilea baácñih bejna, Jesúswã Capernaum tútchiboó ït juibínap wɯt jĩ. Pánih juibínit, ã chéenwãíh mɯúdíh waadní, Jesús ã bohénitdih nin pah át niúj úubh joyóp wɯt jĩ:

—Namáboó jũóhñit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi chãj? át niijíp wɯt jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, ït jepahcap wɯt jĩ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ït niúj míic wéhenap wɯt jĩ: “Chah jéihni jɯmna, weémboó maáh panihni wã jɯmna caá”, ït míic niijíp wɯt jĩ.*

* 9:34 Lc 22.24

35 Páant ï míc niijátjidih tílcna, Jesúsdiñ ït jepahcap wut jĩ. Páant ï jepahcah ennit, juibí chũudnit, ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wut jĩ:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wãhni jumat caá náahap, át niijíp wut jĩ.*

36 Páant niijnít, wébítidih bid bojnit, queét cãtíh át ñuhah túutap wut jĩ. Ñuhah túutnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

37 —Ded wã náah yacatdih chãjat túut niijná, biíc nin panihni wébítidih wëi jwãáhna, weemdíhbut ã wëi jwãáhna caá. Pãnih weemdíh wëi jwãáhna, wã íp, weemdíh wahnidihbut ã wëi jwãáhna caá, át niijíp wut jĩ.*

*“Ded jwiútdih en jãihcanni jwiútdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját
(Lc 9.49-50)*

38 Túttimah, Juan Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ enechah, biíc newé ma wëpatjĩh nemépwãdih ã bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwĩjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwĩ chãjat túutcap be, át niijíp wut jĩ.

39 Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded wã náah yacatdih chãjat túut niijná, wã wëpatjĩh chãj júutna, túttimah weemdíh yeejép ã jéih niijcán niít. ⁴⁰ Ded jwiútdih en jãihcanni jumna, jwĩjeéh ã jumna caá.*

* 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26

* 9:37 Mt 10.40;

Lc 10.16; Jn 13.20

* 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23

41 Yoobópdiŋ yeebdíh wã naóhna caá. Wíihwã ñi jummat jíib, ded yeebdíh ã túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ã túi chājipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ã wūhuchah, páant ã chājat jíib caandíhbut Dios ã túi chājipna caá, Jesús ãt niijíp wut jī.*

Bitadih jwī yéj chājat túutuchah, jwíitdih bádí peéh chājat ã jummat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídih ded yeejép ã chājat túutatji jíib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājipna caá. Caán ã yéj chājat túutat pínah jātih, āih butdih bádí jeé júdūjīh chéu búudhniit, bádí mājna caandíh ĩ yohochah, āta túi tagaá. Páant ĩ chājachah, caán wébít panihnidih ã yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan tagaá. 43-44 Níih téihyajīh yeejép chājna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chājatdih ñi cádaŋhá. Caandíh cádaŋcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wuncannit ĩ jumbipna caá. Níih téihyadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh āta būud tágaá. Yeéboó pánihni cóloh jumna yahna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chéŋat pah téihyajīh iiguípna ñi bejchah, bádí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéj chājatdih cádaŋhat caá náahap.* 45-46 Biíc yoobó níih jíitchajīh yeejép chājadih bejna, caán jíitchadihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chājatdih ñi cádaŋhá. Caandíh cádaŋcan, iiguípna ñi bejbipna

* 9:41 Mt 10.42 * 9:43-44 Mt 5.30

caá. Caanná iigát dɔbcan, coyíwābɔt wɔncannit ĩ jɔmbipna caá. Níih jíтчadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh āta bɔɔd tágaá. Yeebboó pánihni cólohjuh jɔmna yɔhna, táttimah Diosjeéh ñi túi jɔmbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jíтчajíh iiguípna ñi bejehchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. 47-48 Biíc yoobó níih quíibjíh ennit, yeejép chájna, caan dáhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéej chájatdih ñi cádaháá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.* Caanná iigát dɔbcan, coyíwābɔt wɔncannit ĩ jɔmbipna caá.* Caán quíibdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta bɔɔd tágaá. Pánihna, biíc bɔwá quíib wihcanni yɔhna, táttimah Diosjeéh ñi túi jɔmbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjíh iiguípna ñi bejehchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

49 “Nin baácdih jɔm jwɔhna, nihat cáacwā yeejép yapat caá náahap, ĩ yéej chájatdih cádahnit, táinijeh ĩ túut nɔɔmát pínah niijná. Jwí jeémátdih núumni āpí náahna caá, ā túi nɔñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwādihtɔt yeejép yapat ā náahna caá, túut nɔɔmnít, ĩ túi chájat pínah niijná. 50 Núumni bɔiná, jeémátdih ā túi nɔñana caá. Obohjeéhtih, núumni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih núumnijíh ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh biícđih ñi túi jumat túut niijná, táinijeh ñi chájáá”, Jesús queéđdih āt niijíp wɔt jī.*

10

* 9:47-48 Mt 5.29 * 9:47-48 Is 66.24 * 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

*Īweha mánadih ĩyohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

1 Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán m̄uj conanaáboó Jesúswā ĩ cháh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wut jī, páant m̄antih. Páant ā pebh ĩ míc wáac juibínachah ennit, āpī bohéátji pahjeh m̄antih āt jwúub bohénap wut jī. 2 Páant ā bohéát pónih, fariseowábut ĩt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih nin pah ĩt niúj wábh joyóp wut jī, ded pah ā jepahatdih joinít, caandíh ĩ naóh yacat túut niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdih jwī yohochah, ā táimi naniít? ¿Dios ā wutatboó páant niít ā chājat túutap, ma jenah joyóchah? ĩt niijp wut jī.

3 —¿Ded pah tigaá Moisés āt niúj wutji? Jesús queétdih āt niúj wábh joí jwúubanap wut jī.

4 —Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma táicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niúj daácnit, caántdih ñi wáhuú. Páant niúj daác wáhnit, majeéh bólidih ma cádahachah, ā túina caá’, Moisés āt niúj daacáp tajī, fariseowā ĩt niúj jepahap wut jī.*

5 —Diosdih ñi nuowā ĩ jepahíhcah enna, páant Moisés āt niúj daacáp tajī. 6 Páant ā niúj daacátji ā jumuchah yuhna, jon jãtíh nin baácdih chãjnit, newé yad biícđih Dios āt chãjap wut jī.* 7 Pánih biícđih ā chãjachah, newé ā mánadih cádahnit, yad biícđih āpī jumna caá. 8 Queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah paníhnit caá ĩ jumap.* 9 Páníhna, Dios queétdih biíc bácah paníhnit ā chãjachah,

* 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 10:6 Gn 1.27; 5.2 * 10:8 Gn 2.24

queétjeh míc cádahcat caá náahap, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, muúboó jumna, páant ã naáwátjidih ã bohénit caandih ít uúbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Páant ã uúbh joyóchah, nin pah queédih át niij jepahap wut jĩ:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúub áa jumna, ã yohnidih yeejép ã chājna caá. ¹² Yad wilibat newédih yohnit, biíhdih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chājna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Jesús wébít dih ã uúbát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Căacwã ã wehdih ã teo jãha uúbát pínah niijná, Jesús pebhna ã mána ít ub jaiúbínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitboó queédih ennit, ít jípónih jãihñap wut jĩ. ¹⁴ Páant ã jãihñachah ennit, Jesús íijnit, ã bohénitboodih nin pah át niij jãihñap wut jĩ:

—Wébít wã pebh ã jũúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétbitdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnít, queét wébít caá táí jenah joinít ã jumap. ¹⁵ Dios ã maáh jumapna waadnítboó nit wébít ã jenah joyát pah jenah joinít ã jumna caá. Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nitbit Diosdih ã náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan niít, át niijíp wut jĩ.*

¹⁶ Páant niij péanit, wébít dih ub túuh teo jãhanit, nin pah Diosdih át niij uúbáp wut jĩ: “Nitbitdih ma táí teo wáacá, Paá”, át niijíp wut jĩ.

* **10:12** Mt 5.32; 1Co 7.10-11 * **10:15** Mt 18.3

*Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdih ã wábh joyát
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Jesús wã namádih ï bejechah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih wěina, nin pah át niíj wábh joyóp wut jĩ:

—¿Tái Bohení, páantjeh Diosjeéh jamíhna, ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

¹⁸ —¿Dépanih tigaá ‘Táini’, weemdih ma niíj? Diosjeh caá táini. ¹⁹ Dios ã wutatdih ma jéihna caá. ‘Cãacdih ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihjĩh ma yéej chãjca bojoó.* Ma nũmcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhnit, ñih bií déedih ma wãca bojoó. Ma mánadih táinijeh ma chãjaáp’,* Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutatdih jepahat caá náhap, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

²⁰ —Bohéní, wébít jamna, wã yap yohcatji pah, bũbut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdih át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joí, en jãhanit, Jesús caandih át oyop wut jĩ.

—Diosjeéh ma tái jamat pínah, bainí caá meemdih ã jedhdup. Nihat míih bií déedih jíib chãjadih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, caán jíibdih moh yéejnitdih ma wãhũ. Páant ma wãhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah táini míih pínah Dios pebhboó ã jambipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée jũwá, Jesús át niijíp wut yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jamna, ãih bií

* **10:19** Ex 20.13; Dt 5.17 * **10:19** Ex 20.14; Dt 5.18 * **10:19**
Ex 20.15; Dt 5.19 * **10:19** Ex 20.16; Dt 5.20 * **10:19** Ex 20.12;
Dt 5.16

déedih jíib chāj wāhíhcan, búdí āt jīgahap wut jī. Pánih jīgahnit, jepahcanjeh, āt jwúub bejep wut jī.

²³ Páant ā jwúub bejehchah, ā bohénitdih tac páud ennit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wut jī:

—**Dawá bíí dée bíbohnit Dios ā maáh jumapna ĩ waadát ā buona caá!** āt niijíp wut jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, queétboó ĩt joí wáhi bejep wut jī. Páant ĩ wáhi bejehchah ennit, queétdih Jesús nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī:

—**Némewāá, det Diosdih táí jenah joicán, ‘Nihat wíih bíí déejīh wā táí yapbipna caá’, niij jenah joinít, Dios ā maáh jumapna ĩ jéih waadcán caá.** ²⁵ Camelloboó awí íitbitdih ā yabac bejíchichah nihna, āta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíí dée bíbohni Dios ā maáh jumapboó ā waadíhichah yuhna, búdí ā buona caá, āt niijíp wut jī.*

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, chah wáhi bejna, queétjeh nin pah ĩt míc niijíp wut jī:

—Páant ā niijíchah bácah, Dios ā jumapboó ded ā jéih waadcán níit, ĩt niijíp wut jī.

²⁷ —**Cāacwā ded pah ĩ jenah joyátjīhjah ĩ táí chājíhna yuhna, Dios pebhboó ĩ jéih bejcan níit. Diosjeh iiguípna bejnit déedih ā táí ubna caá. Caanjéh tiguaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.**

²⁸ —**Maá, weemdíh ma joi jwúuhú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jī, Pedroboó āt niijíp wut jī.**

²⁹⁻³⁰ —**Yoobópdih yebdíh wā naóhna caá. Det wíih táini doonádih jepahnit, wā weñat pínahdih**

* **10:25** Pr 11.28

chãjat túut niijná, nihat ñih bií déedih cádahnit, páant ñ chãjat jíib búdí táinidih ñ bíbohbiipna caá. Ñih munnádh, ñ úudwádh, ñ mánadh, ñ weha mána yaádhdh, ñ wehdih, ñih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ñ bíbohbiipna caá. Obohjeéhtih, pánih táini jumna yuhna, yeejépbuut ñ yapbiipna caá. Tálttimah bóo láabuu páantjeh Dios biícuh ñ jumbiipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cáacwá búdí bií dée bíbohnitji, Dios pebhboó moh yéejnit ñ jumbiipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ñ jumbiipna caá, Jesús queétdih áat niijíp wut jñ.*

Jesús ã wunnat pínahdh ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Tálttimah, Jesús Jerusalén táтчина ã bohénitdh áat numah aab béjep wut jñ. Caán táтчина ã numah bejehah ennit, ã bohénitboó ñt wáhi bejep wut jñ. Bitá ñjeéh péenitbuut búdí ñt úumup wut jñ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdhjeh bitadh yuúpbít numah bejnit, ded pah cáacwá caandih ñ chãjat pínahdh queétdih áat jwúub naáwáp wut jñ: ³³ “Jerusalén táтчина aab béjna caá jwñ chãjap. Caanná jwñ jaibíát tálttimah, weém, nihat cáacwá úud jeñédih caanjñh moón ñ teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewá ñ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biícuh ñ wuhbiipna caá. Pánih wuhnit, judíowá nihcannitboodih ñ jwúub wuh yapabipna caá, weemdih ñ mao yohat pínah niijná. ³⁴ Páant ñ mao yohat túutuchah, queétdih deoh naóh, mao mácjñh cói jãhanit, weemdih ñ pũibipna caá. Páant

* **10:31** Mt 20.16; Lc 13.30

ĩ chājat túttimah, weemdíh ĩ mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao yohochah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jũóhbirna caá, páant muntih”, át niijíp wut jĩ.

*Santiago, Juanjĩh Jesúsdi h ĩ úbh joyát
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Páant Jesús queédih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjĩh Jesús pebhna jwibínit, caandíh nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ niiját pah jwiít dih ma chāj wãhúá, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁶ —¿Ded pah wã chājat tigaá yeéb ñi náah? Jesús queédih át niij úbh joyóp wut jĩ.

³⁷ —Nihat cáacwã ĩ maáh waadná, meém biíc dih jwiít dihbat ma chúdat túutá, majeéh maáta jwĩ jumát pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo buwámant chúdat túut, wã údbookíh wáyámant bóo buwámant ma chúdat túutá, Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

³⁸ —Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínah dih jéihcan yuhna, páant weemdíh ñi niij úbhna caá. ¿Buu weém yeejép wã yapat pínah dih biíc yoobó yeebbát yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniút? queédih át niij úbh joyóp wut jĩ.*

³⁹ —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwĩ jéih buujámi nacaá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

—Weém yeejép wã yapat pahjeh yeebbát yeejép ñi yapbipna caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumachah yuhna, wãjeéh chúdnit pínah dih wã jéih ñiocan caá. Caandíh wã ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ã ñíonitjeh

* **10:38** Lc 12.50

wã jéihyepmant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut ï chüudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Santiago Juanjĩh ï uúbátjidih joinít, bita ã bohénitboó queétdih ït ïjip wut jĩ. ⁴² Páant ï ïjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Diosdih jéihcannit maátaboó ïih cáacwādh wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ïpĩ wēp wutna caá. ⁴³ Yeéboó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondíh teo wāhni panihni jumat caá náahap.* ⁴⁴ Ded nihatdih wutíhna, bitadh teo wāhni ã jumna náah.* ⁴⁵ Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā uúd jeñé jumna yahna, nin baácboó jūóhna, cáacwā weemdíh ï teo wāhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jūúwáp be. Dawá ï yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih táí ubat táut niijná, queétdih wan wāhadih wā jūúwáp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Jéih encanni Bartimeodih Jesús ã booaat
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Táltimah, Jesús ã bohénit biícđih Jericó tútchiboó ït juibínap wut jĩ. Juibínit, ï waad yábac bejechah, queétdih dawá ït péenap wut jĩ. Páant ï yabac bejechah, jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwēejdih dinero uúbh chüudna át chājap wut jĩ. Caán Timeo ã wūáh wut jĩ.

* **10:43** Lc 22.25-26 * **10:44** Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

* **10:45** Lc 22.27; Jn 13.12-15

47 Pánih cháudnit, Jesús wã ï yap bejehah joinít, Bartimeo nin pah át niíj ej jwíhip wut jĩ:

—¡Jesús, David juima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah en teo wáacá! át niíj ejep wut jĩ.

48 Obohjeéhtih, páant ã niíj ejehah joinít, cãacwã caandíh ït jãihñup wut jĩ:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ït niijíp wut yah jĩ.

Obohjeéhtih, páant ï niíj jãihñuchah yahna, Bartimeoboó chah wěpép át ejep wut jĩ.

—¡David juima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah en teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

49 Bartimeo páant ã niíj ejehah joinít, bejna yahna, cháonít, nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Caán ã jũúwá naáh**, át niijíp wut jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñahúú. Meemdíh ‘Jũúwá’, ã niijná caá, caandíh ït niijíp wut jĩ.

50 Páant ï niijíchah joinít, ãih jih bóo yégueh chódih ub yoh jéena, ñah ñahnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jĩ.

51 Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niíj úbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dedé dée tigaá meemdíh wã chãjbi?** át niijíp wut jĩ.

—Bohéní, búdí wã eníhna caá, át niíj jepahap wut jĩ.

52 —**Ma bejeé. Weemdíh ma táí jenah joyát jíib enni ma jumna caá**, Bartimeodih át niijíp wut jĩ.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jĩ, buca. Pánih ennit, Jesús ã bejehah, Bartimeobut ãjeéh át bejep wut jĩ.

11

Jesús wã Jerusalénna ã waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jericó tãtchimant bejnit, Jesús ã bohénit biíc dih Jerusalén tãtchina ãt bejep wãt jã. Caán tãtchidih ã jãibíát pínah jãtih, Betfagé tãtchibit, Betania tãtchibitwãt pehbhit ãt jãibínáp wãt jã. Olivo dah jeé páujdih bóo tãtchina wãt jã. Caánboó jãibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tãtchina Jesús ãt wahap wãt jã.

²—**Con pehbhit bóo tãtchibitna ñi bejeé. Caaná jãibínit, chéoni burro wãúhdih ñi enbipna caá. Cãacdih dwo jwáhcani caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ãb jãúwá.** ³ Bitã ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?’ ã niijíchah, ‘Jwã Maáh caandíh ã ãb jwãhat tãútap be. Á náahatdih chãj péã, ã jwãúbabipna caá’, queétdih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wãt jã.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ãt bejep wãt jã. Jãibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñãhni, burro wãúhdih ãt enep wãt jã. Ennit, caandíh ãt watap wãt jã. ⁵ Caan pébh en ñãhnit, nin pah ãt niijíp wãt jã:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ãt niijíp wãt jã.

⁶ Páant ã niijí wãbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queétdih ãt jepahap wãt jã.

—Páant ta tigaá. Ñi ãb bej jwãhuá, ãt niijíp wãt jã. Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ãt ãb bejep wãt jã. ⁷ Pánih ãb jãibínit, ñih jih bóo yégueh chóodih too dagnit, burrodih ãt cáagap wãt jã. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjeh Jesús ãt cháudap wãt jã. Pánih cháudnit, Jesús wã Jerusalén tãtchina ãt bejep wãt jã. ⁸ Dawá

cãacwã ãih jih bóo yégueh chóodih namáboó ãt jwej waáwáp wut jã. Bitabut tútchi jwëejdih ã bóodniji táam núonadih ub jüóhnit, namáboó ãt jwej waáwáp wut jã. ãih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ã maáh pínah ã jummatdih júutna ãt chãjap wut jã. ⁹ Páant Jesús wã ã bejchah, ã waáwáp mant, ã méimant péenitbut nin pah ãt niúj ejep wut jã:

—¡Diosdih jwã wëi naóh jãh! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judiówãdih teo wáacni pínah ã túi jumna nááh!* ¹⁰ Jwã nwo David ã maáh jummatji pah nin jüóhni ã jwúub maáh jumbipna caá. ¡Túina caá ã maáh jummat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijnã ãt chãjap wut jã.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tútchina jwibínit, Dioih muná ãt waad béjep wut jã. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih ãt táoh en jibip wut jã. Táoh en péanit, tóo ñáh jüúwáchah, Betania tútchina Jesús doce ã bohénit biíc dih ãwudih ãt jwúub bejep wut jã.

Jesús higuera nahdih ã wwnat tútat
(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ãonitji Jerusalén tútchina ãt jwúub bejep wut jã. Pánih bejnit, nungáp wwna, higuera túi wawá jumna nahdih ywup en bojnit, Jesús ãih quehedih bididih ãt bejep wut jã. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawá jumna yuhna, quehcat láa ã jumuchah, ãih quehe ãt wihcap wut jã. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih ãt niijíp wut jã:

* **11:9** Sal 118.25-26

—¡Ma quehcah, cãacwã míh quehedih ï jwáub jeémpcan niít! át niijíp wut jĩ.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ït joyóp wut jĩ.

Jíib chãjnitdih Dioíh mummánt Jesús ã jũih ñũun bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tútchina ït bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih ït jwáub waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, bií dée jíib chãjnitdih Jesús át jũih ñũun bácanap wut jĩ. Dinero túut numnít cãacwãih cáagat naanádih, jopwãdih jíib chãjnitih chúudat naanádihbút át ub yoh áacanap wut jĩ. ¹⁶ Pánihna, bií déedih jípónih ub yabac bejnitdih Jesús át jũih jwáuba bojop wut jĩ.

¹⁷ Pánih jũih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah át niij bohénap wut jĩ:

—Dios naáwãtdih naóh yapani jon jãtíh nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘ “Wíih muú nihat baácmant moón weemdíh úbát pínah muú caá”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajĩ.* Obohjeéhtih, cãacwã Diosdih úbúdh ï juyúchah yuhna, yeéboó queédih yeenit numná caá ñi chãjap. Pánih chãjnit, Dioíh muúdh yéejana, numnít ï jumat pínah muú chãjna caá ñi chãjap,* Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéãtdih joinít, dawá cãacwã búdí ït joí wáhi bejep wut jĩ. ï joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutãtjidih bohénitbút cãacwãboó queédih

* **11:17** Is 56.7 * **11:17** Jer 7.11

cádahnit, Jesúsboodíh ì jwúub péeat pínahdih ìt úmup wut jì. Jesús Dioíh mūdíh páant ã niijíchah joinít, caandíh úmna, nin pah ìt míic niijíp wut jì: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí jéih mao yohbi?” ìt niijíp wut jì.

¹⁹ Tõo ñáh jũwáchah, Jesús wã Jerusalén tútchimant ìt jwúub bac bejep wut jì, páant mantih.

Higuera nah ã wunat

(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih ìt enep wut jì. Caan náh átát wunah bejep wut jì. ²¹ Caan náh ã wunatdih ennit, Jesús ã niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jì:

—¡Bohéní, ma eneeé! Higuera nah ma wunat túttni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jì.

²² —Dios ã wēpatdih ñi túi jenah joyoó.

²³ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Diosdih túi jenah joinít, ‘Weém wã úbát pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wēpatdih túi jenah joiná, nin jeedíh búdí mājna ñi bejat tútuchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá.* ²⁴ Nin pah yeebdíh wã jwúub naóhna caá. Diosdih úbhna, ‘Wã úbát pahjeh tigaá weemdíh ã wūhup’, niij jenah joinít, ñi úbátidih ñi bíbohbiipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, Diosdih ñi úbát pínah jãtíh, yeebdíh bita yeejép ì chãjatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennit, yeebboó ñi yéj chãjatdih jwí íp jeáboó jamnibat ã

* **11:23** Mt 17.20; 1Co 13.2

íj yaibíjna caá.* ²⁶ Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chájnítidih ñi íj yaicáh ennit, jwí íp jeáboó jumni bíic yoobó ñi yéej chájatdih á íj yaicán niít, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jesús á wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij bėjna, Jerusalénna Jesús wā ít juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Dioíh mǎá jóocmant bóo juáhdih ít táoh enep wut jĩ, páant muntih. Páant Jesús á táoh enechah, sacerdotewā í maáta, Moisés á wutatjidih bohénit, jwiít judíowádih waóhnit bíicdih á pebh juibínit, ²⁸ nin pah caandíh ít niij úabh joyóp wut jĩ:

—¿Deíh wēpatjĩh tibeé jwíin páant ma cháj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant á wut? ít niijíp wut jĩ.

²⁹ —**Yeebdíh caá wā jwíih úabh joibíp. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembát ñi úabh joyátdih wā jepahbipna caá.** ³⁰ ¿Juan yeebdíh á daabánachah, déhe tibeé caandíh át daabáát tútjip? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Căacwăboó niít caandíh ít daabáát tútjip? ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

³¹ Páant á niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepahbi? ‘Dios Juandih át wutup tajĩ’, jwí niijíchah, ‘Páant á jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiítidih á niij jũihbipna caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani yoobát á jumup jĩ’, í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Căacwăjeh caandíh ít daabáát tútjip taga’, jwí niij jepahachah, queét jwiítidih í

* **11:25** Mt 6.14-15

íjibipna caá”, ït míc niijíp wut jĩ. Pánihna, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutajidih bohénit, jwiít judíowãdih waóhnitbut cáacwãdih ït úumap wut jĩ.
³³ Pánih úumnit, Jesús dih nin pah ït niij jepahap wut jĩ:

—Juandih daabáát túutnidih jwĩ jéihcan caá, ït niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembát yeedbíh wã naóhcan niit, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

12

*Jiwá iguúhadih yeejép teo wãhnit naáwát
 (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ã jengah joini naáwátjĩh cáacwãdih át niij bohénap wut jĩ: “**Biíc newé jiwá iguúhdih ã momop be. Mom péanit, wáihyat júdudih chãj péa, caán iguúhdih ï búuh chuñat pínah mæudíhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, jap bóo mæudíhbut ã chãjap be, caán iguúh wáapdih ï en dawát pínah niijná. Caandíh chãj péa, bitadih en dawát túutnit, caán biíh baácboó jib jwuhudih ã bejep be.*** ² Túttimah, iguúh ei láa caandíh teo wãhndih áih iguúh wáapna ã wah bojop yah be, áih iguúh jíibdíh ã úbát pínah niijná. ³ Obohjeéhtih, caanná ã juibínachah, iguúhadih en daonítboó caandíh teonit, ï maáhdih jíib wahcan-jeh, ï pã ñuun yóh jwúuba bojop be. ⁴ Túttimah, iguúha mínah biíh caandíh teo wãhndih ã jwúub wahap yah be, páant muntih. Obohjeéhtih, ã juibínachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao

* **12:1** Is 5.1-2

dáhdih ī dáuc mawap be. ⁵ Páant ī chājat túttimah, biíhdih ā wah bojochah, wápchi en daonít caandih ī mao yohop be. Dawá bitadihbət ā wahachah, biquínadih mao yohnit, bitadih ī yeejép chājap be.

⁶ “Caán iguíha mínahdih ā wūúh, búdí ā oinijeh ā jəhdəp be. Pánihna, ā wūúh ā oinidih ā wahap be, bəca. Pánih wahnit, nin pah ā níj jenah joyóp yuh be: ‘Wā wūúhboodih ī táí chājbipna caá’, ā niijíp be. ⁷ Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah ī míic níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wūúh caá. Caandih jwī mao yoh jīh, behe ā wənat túttimah, nin jwīh wáap ā jəmat pínah niijná’, queétjeh ī míic niijíp yuh be. ⁸ Páant niijná, caandih mao yohnit, wápchi jwēejboó āih bácahjidih ī yohop be.

⁹ “¿Wápchi mínah jwúub jəibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ā chājbi? Nin pah queétdih ā chājbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodih caán wápchidih ā en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹ ¿Dios naáwátdih naóh yapani ā daacátjidih yeéb ňi bohécannit jīí? Nin pah át níj daacáp tajī:

‘Múú teonit túini jee dáhnadih ňíonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ī yohni dahdihjeh tigaá Dios ā ňíwip. Caandih ňíonit, āih məu pánihnidih chājna, choójboó caan dáhdih ā jwīh jwejep be, caán məudih táí jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ā wahnit pínah Cristo tigaá. Páant ā chājachah ennit, jwiítboó caandih búdí jwī wēina caá’, át níj daacáp tajī”, (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih át niijíp wət jī.

12 Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wʉtatjidih bohénit, jwiít judíowã jwí maáta bíicdih nin pah ít niíj jenah joyóp wʉt jĩ: “Jesús iguíhadih en daonít naáwátjĩh jwiít dih jũihna caá ã chãjap”, ít niijíp wʉt jĩ. Páant niíj jenah joinít, Jesús dih ít tewíhip wʉt yuh jĩ. Obohjeéhtih, cáacwãdih úmmit, caandíh teocanjeh, ít bejep wʉt jĩ.

*Romano maáta ï úbát tút ni dinero júdu
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

13 Pánih bejnitji fariseowã ï maátaboó biquína ïjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbat, Jesús pebhna wahna, caandíh ít úbh joyát tút wʉt jĩ, Jesús mácah ã jepahachah, caandíh naóh yacat tút niijná. 14 Pánihna, Jesús pebhna jubínit, queét yeenitboó caandíh nin pah ít niíj úbh joyóp wʉt yuh jĩ:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chãjat tútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã ï niijíchah, maáta ï jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úbh joyát dih ma jepahaá: ¿Roma baác dih moón ï maáh César ã úbát tút ni núodih caandíh jwí wũhuchah, ã táí niít? ít niijíp wʉt jĩ.

15 Páant ï niíj úbh joyóchah, ï yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queét dih át niíj jepahap wʉt jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat tút? Ñi bíbohni dinero júdu dih weemdíh ñi wũhuá, wã en jwuhat pínah niijná, át niijíp wʉt jĩ.

16 Páant ã niijíchah joinít, caandíh biíc júdu ít wáhup wat jĩ. Páant ĩ wáhuchah, caán júdu dih ennit,

—¿Nin júdu boó deih móot, deih wāt tigaá ã jum? queétdih át niijíp wat jĩ.

—Césaríh móot, áih wātbut ã jumna caá, ít niij jepahap wat jĩ.

17 —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandíh wáhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodíh ñi wáhúú, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Páant ã niij jepahachah, ít joí wáhi bejep wat jĩ.

Căacwă ĩ jwúub boo pud jăúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowă jwuh Jesús pebh ít juibínap wat jĩ. Queét saduceowă “Căacwă wănna, ĩ jwúub boo pud jăóhcan niit”, niijnít ĩ jumup jĩ.* 19 Páant niij jengah joinít, nin pah Jesús dih ít niijíp wat jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisésji át niij bohénap tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wănuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni ã jumuchah, éemp wănnih dih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ĩ weh jumat pínah niijná’, Moisésji át niij daacáp tajĩ.* 20 Biíc weh sietewă ĩ jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wănup be. 21 Á úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumup yah be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh măntih, weh wihcanjeh caanbút ã wănup be. Túttimah

* 12:18 Hch 23.8 * 12:19 Dt 25.5

bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ã wunup be. ²² Páant mícjeh queét nihat ì búud beedép be. Páant mi weha mána ì wun beedát túttimah, ì áajibut mi wunup be. ²³ Pánihna, queét nihat siete ì áaji, nihat ì jwúub boo pud júúwúchah, ¿ded áa tiguaá mi jumbi? Jesúsdiñ ìt niñj úabh joyóp wut jĩ.

²⁴ Páant ì niñjichah joinít, Jesús queédih nin pah át niñj jepahap wut jĩ:

—Dios naáwát dih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobóp dih jenah joicánnit caá. ²⁵ Wunnitji ì jwúub boo pud júúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ì jumbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, wunnitji ì boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah át niñj daacáp tajĩ: ‘Dios nin pah weemdih ã niñjíp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ì Maáh caá”, ã niñjíp jĩ’, Moisés át niñj daacáp tajĩ.* ²⁷ ì wunat túttimah yuhna, ‘Ì Maáh caá’, Dios át niñjíp wut jĩ. ‘Ì Maáh caá’, ã niñjátjidih joinít, báadhnit ì jumatdih jwĩ jéihna caá. ¡Dios báadhnitdihjeh maáh ã jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji ì jwúub boo pud júúhcan niít’, niñj jenah joiná, yoobóp dih ñi jenah joicán caá, át niñjíp wut jĩ.

Chah jenah joyát wutat

(Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wā pebh jubínit, ì míc wéhenachah, át joyóp wut jĩ. Jesús ã táí jepahachah joinít, nin pah caandih át niñjíp wut jĩ:

* 12:26 Ex 3.6

—¿Dios jwiít dih ã wʉtat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ãt niijíp wʉt jĩ.

29 —Nin wʉtat caá chah ã jumʉp: ‘Yeéb judiówã nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, biícjeh tigaá ã jumʉp.

30 Páant ã jumʉchah, chah jenah joí, táí jepahnit, wēinit, caandih búdí ñi oyoó’, Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* 31 Caán wʉtat nʉmp, nin biih wʉtat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah mʉntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, ãt niij daacáp tajĩ.* Caán chéne wʉtatna nihát biih wʉtatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandih ãt niijíp wʉt jĩ.

32 —Páant tigaá Bohéní. Yoobóp dih tigaá ma niijíp. Dios biícjeh tigaá báadhni. Biih wiican caá.*

33 Páant ã jumʉchah, caandih chah jenah joí, táí jepahnit, wēinit, oyat caá jwiít dih náahap. Jwĩ míc oyat pahjeh bitadihbut oyat caá náahap. Nuñápdih mao cáonit, Diosdih jwĩ weñechah, ã táina caá. Páant ã túyʉchah yʉhna, Diosdih, cáacwādi hbut jwĩ oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobóp dih tigaá, Jesús dih ãt niijíp wʉt jĩ.*

34 —Dios ma maáh ã jumʉt pínah bainí caá meemdih ã judhdʉp, Moisés ã wʉtatjidih bohénidih Jesús ãt niijíp wʉt jĩ.

Páant ã niijíchah joí úʉmnit, bita ãt uúbh joicáp wʉt jĩ.*

*¿Cristo déhe ã jumʉma tigaá?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

* 12:30 Dt 6.4-5 * 12:31 Lv 19.18b * 12:32 Dt 4.35 * 12:33

Os 6.6 * 12:34 Lc 10.25-28

³⁵ Dioíh m̄udíh waadní, Jesús nin pah át niíj bohénap w̄at j̄i:

—‘Dios ā wahní pínah Cristo David j̄uma ā j̄umbipna caá’, Moisésji ā w̄atdih bohénit ī niíj naóhna caá. ¿Páant niíj naóhna, ded pah niíj bohé tiguaá ī chāj? ³⁶ Davidjijeh Túini Espírítu ā w̄at̄chah, nin pah át niíj daacáp tajī:

‘Diosboó wā Maáhdih nin pah ā niijná caá: “Wā jéihyepmant bóo b̄wámant ma ch̄úudú. Pánih ch̄úudnit, nihadnih ma w̄at̄chah, meemdíh en j̄ühnitdih wā yap yohat t̄úutbipna caá”, ā niijná caá’, Davidji át niíj daacáp tajī. (*Sal 110.1*)

³⁷ Páant niíj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijír w̄at j̄i. Páant ā niijíchah ȳahna, ¿ded pah tiguaá Cristo David j̄uma át j̄umji? Jesús queétdih át niíj ūbh joyóp w̄at j̄i.

Páant ā niíj bohénachah, dawá caandíh īt túi wēi joyóp w̄at j̄i.

*Moisés ā w̄atjidih bohénit ī táicat
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Páant niíj péanit, Jesús nin pah queétdih át jwúb niíj naóh bohénap w̄at j̄i: “Moisés ā w̄atjidih bohénit ī yéj chājatdih ñi túi eneé. Páant queét ī chājat pah ñi chājca bojoó. Queét maátni yégueh túini chóo d̄onít, cāacwā ī enepdih ĩp̄i táoh jib bejna caá. Bí dée j̄ib chājapboó bita queétdih túi wēi jwāáh ūbátidih ĩp̄i náahna caá. ³⁹ Jwíit judíowā jwī bohéat m̄udíh waáwápboó ĩp̄i ch̄úudna caá, nihad queétdih ī túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh ch̄úudna, ĩp̄i wēina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp w̄annit

yaádíh m̄unádih ĩpĩ dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cáacwã ĩ enepdih Diosdih maatápdih ĩpĩ uúbhna caá, queétdih ĩ wēi enat pínah niijná. Páant ĩ chājat jīb Dios queétdih búdí ā peéh chājbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jĩ.

*Éemp w̄nnih Diosdih mi wāhat
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Judíowã ĩ wūhni dinero ámohat paih pebh Jesús āt chúudup wut jĩ. Pánih chúudna, cáacwã caan páihdih dinero ĩ yacachah, āt enep wut jĩ. Caán dinero Dioíh m̄udíh ĩ ámohochah, ĩ jīb chājat pínah āt jamup wut jĩ. Dawá bií dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ĩt yacap wut jĩ. ⁴² Obohjeéhtih, éemp w̄nnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejĩh ĩ chājnijidih mit yacap wut jĩ. Caán júduna nump bainí jīb jamni āt jamup wut jĩ. ⁴³ Caán júdnadih mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna jūwát túatnit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih yeedíh wã naóhna caá. Nint éemp w̄nnih moh yéejnihboó bita nihat ĩ wāhat chah mi wāhup be. ⁴⁴ Bita dawá bií dée bíbohnit, búdí ĩ wāhachah yuhna, queétboó páantjeh búdí ĩ bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jīb chājat déejibitdih mi wāh beedánap be, āt niijíp wut jĩ.

13

*Dioíh m̄udíh bita ĩ yohat pínah
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Páant niij péanit, Dioíh m̄umánt ĩ bac bejechah, biíc ā bohéni nin pah āt niijíp wut jĩ:

—¿Bohéní, ma eneé! Nin m^{uú} b^údí jee dáhnajĩh ĩ chãjni ¿táini m^{uú} nihcan niít? ãt niijíp w^{ut} jĩ.

²—Túttimah, jwiít judíowãdih eníhcannit j^uinít, nin jwĩ enni b^údí m^{uú}, nin jee dáhnadihbat, ĩ yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ã wihcan niít, Jesús caandíh ãt niijíp w^{ut} jĩ.

*Péeni yeó jáap jãtíh ded pah ã yapat pínah
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³Túttimah, Jesúswã Olivo jeená p^uuh laab béjnit, Dioíh m^{uú} ã táí jígohopboó ĩt j^uibínap w^{ut} jĩ. Caanná j^uibínit, Jesús y^uúpbit ã ch^uuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjĩh ã pebh j^uibínit, nin pah caandíh ĩt niijíp w^{ut} jĩ:

⁴—Ma naáwá jwiít dih. ¿Débólih tigaá meém ma niiját pah ã yapbi? ¿Péeni yeó jáap jãtíh ded pah tigaá ã jwíih yapachah, jwĩ enbi? ĩt niij ^uúbh joyóp w^{ut} jĩ.

⁵—Yeéb ñi táí chãja chaáh. Bitá ĩ yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶“Weém Cristo caá”, niij yeenit, dawá ĩ j^uóhbipna caá. Páant ĩ yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut n^uumnít, páant niijnítboodíh dawá ĩ péebipna caá.

⁷“Pebhbit j^umnit ĩ míic mawatdih, y^uúp j^umnit ĩ míic mawat doonádihbat ñi joibípna caá. Pánih joiná y^uhna, caandíh b^údí ñi jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah y^uhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã j^ud^h jw^uhbipna caá. ⁸Caán láa biíc baác dih moón biíh baác dih moonjĩh ĩ míic maobipna caá. Nihat baácboó b^údí míic mawat ã j^umbipna caá. Dawá pebhboó n^uugúp láa, baác méméatbat ã j^umbipna

caá. Páant ã yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép ï yapat pínah ã jwdh jwuhbipna caá.

⁹ “Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chãja chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadih ï wühuchah, jwiít judíowã jwí míic wáacat muúboó ï pñibipna caá. Páant ï chãjachah, wíihwã ñi jumat jíib, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bitá yeebdíh ï naóh yacbipna caá, ï peéh chãjat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnít, wíih túini doonádih queétdih ñi naóhbipna caá. ¹⁰ Péeni yeó jáap jãtíh túini doonádih nihát baácdih moondíh naóh bohéát caá náahap. ¹¹ Yeebdíh peéh chãjat túutni pebhna ï ub bejehchah, ‘¿Caandíh ded pah wã naóhbi?’ ñi niij jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Páant ã niiját dih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátjíhjih ñi niijcán níit.* ¹² Caán láa bíic ã úuddih, bíihboó ã úud jeñédih mao yohat túutna, ï wühbipna caá. ï íip ã wehdih, ï wehboó ï mánadihbut mao yohat túutna, ï wühbipna caá. ¹³ Pánihna, wíihwã ñi jumat jíib nihát yeebdíh ï eníhcan níit. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahchah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wã túi úbbipna caá.*

¹⁴ “Bitá ï pãpnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnít, cáacwã caánboodíh weñaat túutna, caán muú ã túyatdih ï yéejanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwã ï úubát muú ã jumuchah, caán pãpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwát dih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tají.* Caán

* **13:11** Mt 10.17-20; Lc 12.11-12
Dn 9.27; 11.31; 12.11

* **13:13** Mt 10.22

* **13:14**

ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. Caanjĩh yeejép ĩ pãpni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit, jeéboó ĩ jweí púuh laab béje naáh. ¹⁵ Caán láa cãacwã tũbit yeejép ĩ yapachah, waícanjeh ĩ jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnit, ãih bií déedih mũdih waadcánjeh, yoobópdiã ã jweí béje naáh. ¹⁶ Wápchiboó jumni ãih yéguehnadiã mũdih ã jwúub bejca bojo naáh.* ¹⁷ Caán láa wũdu jumnit yaádh, ĩ wehdih túuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaáhdih chah ã bũobipna caá. ¹⁸ Nin pah Diosdih ñi niúj mũbú: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojo naáh’, caandih ñi niúj. ¹⁹ Caán yeó jáapnadiã cãacwã tũbit yeejép ĩ yapbipna caá. Nin baácdiã Dios ã chãjat túttimah, cãacwã yeejép ĩ yapna yũhna, péeni yeó jáapnadiã chah yeejép pohba ĩ yapbipna caá. Páant yeejép ĩ yapat túttimah, ĩ jwúub yeejép yapcan niút.* ²⁰ Tũbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jweí jwũhbipna caá, ã ñionitboó ĩ jéih bũujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded ãta bũujácan tagaá.

²¹ “Caán láa det yeebdih ‘Ñi eneeé. Ninjĩh caá Cristo ã jumup’, ĩ niújichah, ‘Conjĩh caá Cristo ã jumup’, bitabut ĩ niújichah, ñi joyáh bojoó. ²² Caán láa dawá yeenit ĩ jumvipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niúj yeenit, ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niúj yeenitbut ĩ jumvipna caá. Cãacwã ĩ en wúhi bejat pínah niijná, mũm náah jumnidih ĩ chãj júutvipna caá. Páant ĩ chãjatdih ennit, Dios ã ñionitboó ĩ yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ĩ péeat pínahdih ĩ náahvipna caá. ²³ Páant

* **13:16** Lc 17.31 * **13:19** Dn 12.1; Ap 7.14

ã yapat pínah jãtìh, yeebdíh wãát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidìh náhninit, yeebdíh yeenitdìh joicát táut niijná, ñi túi chãja chaáh”, Jesús át niijíp wut jĩ.

*Nihat cãacwã úd jeñé ã jwúb dei jũwát pínah
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)*

²⁴ “Caán láa cãacwã yeejép ã yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niit.* ²⁵ Pánih túut nũmna, jeá ã méménachah, cúiwã ã yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶ Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úd jeñé, mah tólihjih wã dei jũóhbipna caá. Búdì wēpatjìh, túi yeh iigni wã jwúb dei jũwúchah, nihat cãacwã weemdíh ã enbipna caá.* ²⁷ Pánih dei jũóhna, wíh ángelwãdìh nin baácboó wã wahbipna caá, nihat pehbboó wã ñionitdìh ã ub wáacat pínah niijná.

²⁸ “Higuera nah ded pah ã jumatdìh ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã jũwátidìh ñi jéihna caá. ²⁹ Páant ã jumapah, nihat wã niijátji ã yapachah enna, wã jwúb dei jũwát pínah bahni ã judhdadidibut ñi jéihbipna caá. ³⁰ Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Caán láa moón ã wunat pínah jãtìh, wã niijátji pah biíc yoobó ã yapbipna caá. ³¹ Nin baác, jeábut ã bũdúchah yuhna, wã naáwátboó ã bũdcán niit. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³² “Obohjeéhtìh, wã jwúb dei jũóhni pínah yeó jáap, horadidibut nihat ã jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yúh buca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.*

* **13:24** Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 * **13:25** Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * **13:26** Dn 7.13; Ap 1.7 * **13:32** Mt 24.36

33 “Pánihna, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdih táí pãinit jummat túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi táí uúbú. 34 Ded pah pãinit ñi jummat pínahdih nin naáwátjĩh wã bohébiɓna caá: Múú mínah yúúp ã jib bej jwuhah pahjeh tigaá. ã bejat pínah jãtĩh, ã pebh moondih ãih muudih ã táí en dawát túutur be. Biquínadĩh ã tewatdih ã jwejep be. Jēcdih warniboodih ã jwúub júúwát pínahdih ã táí páñat túutur be.* 35 Yeebbút ñi táí jenah jói páñáá. Múú mínah ã jwúub júúwúchah, queét ĩ jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwúub dei júóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mɔjɓai eo láa, baabáchah caá wãta dei juyúɓ tagaá. 36 Páant wã jwúub dei júúwát pínahdih jéihcan, wã wɔtatdih páantjeh ñi chãjaá. Pánih chãjnit, báadhdajeh wã jwúub dei juyúchah, ãonit pah ñi jumcan niit. 37 Pánihna, yeebdih wã ni-iját pah muntih, nihatdihbut naóhna caá wã chãjap: jJáanit pah, táí teo pãinit ñi jummuú!” Jesús queétdih át niijíp wɔt jĩ.

14

*Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wɔtatjidih bohénit biúcdih Jesúsdiħ ĩ mawíhat
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Oveja wúúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua ĩ niijní,* chéne yeó jáap jãtĩh paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna át jumur wɔt jĩ. Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wɔtatjidih bohénitbut Jesúsdiħ mawíhna, caandih ĩt tewat túutíhip wɔt jĩ. Cãacwã ĩ

* **13:34** Lc 12.36-38 * **14:1** Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

encah, caandíh ì tawat pínah niijná, nin pah ìt míc niíj wéhenap wut jĩ:

² —Pascua yeó jáapnadih, dawá cãacwã ì jamuchah, Jesúsdi h jwĩ tawat táutuchah, ni hat tabit ìta ìij tagaá. Pánih ìijnit, jwiít di h ìta míc mao tagaá. Pánihna, cãacwã ì encah, jwĩ tawat táutáp, ìt niijíp wut jĩ.

*Yad wili chej jamnijih Jesúsdih mi puhwat
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)*

³ Queét Jerusalén tátchiboó ì míc wéheat pónih, Jesúswã Betania tátchiboó bácah moópniji Simónih munaá jeempna ìt chãjap wut jĩ. Páant ì jeémát pónih, biíc yad wili táí chej jamni quiít di h mit ab waád juibínap wut jĩ. Caán alabastro jeejĩh ì chãjni quiít diít na nardo ì niijní chej jamni yíi át jamap wut jĩ. Caán yíi búdí jíib jamni át jamap wut jĩ. Pánihna, caán quiít yapat di h dajnit, Jesúh wao dáh di h mit puhwap wut jĩ.* ⁴ Páant mi puhwachah ennit, biquína caánboó jamnit ìt ìijip wut jĩ. Pánih ìijnit, nin pah ìt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jamni yíi búdí jíib jamni di h páant mi puh peét? ⁵ Caandíh mi jíib chãj wãhna, ãta táí tagaá. Pánih jíib chãjna, biíc jópchi tawat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíib di h moh yéejnit di h mita jéih wãh tagaá, ìt niijíp wut jĩ. Páant niijnít, queét caánt di h ìt jũihñap wut jĩ.

⁶ Páant ì niíj jũihñachah joinít, Jesús queét di h nin pah át niíj naáwáp wut jĩ:

—Páant caánt di h ñi niijcá bojoó. Weemdíh caánt mi táí chãjna caá. ⁷ Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ì

* 14:3 Lc 7.37-38

jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquíhna, queédih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wã jum jwũhbipna caá.* ⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chãjna caá. Wunniíh bácahjidih jwĩpĩ puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjĩh puhona, ñ yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹ Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nihat baácboó wĩh túini doonádih naóhna, nint bũ mi chãjatjidihbut ñ naóhbipna caá. Páant ñ naáwáchah joinít, caántdih dawá ñ náhnibipna caá, Jesús ãt niijíp wũt jĩ.

Jesúsdih eníhcannitdih ã duó wáyat pínahdih Judas ã naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ã bohénitjeéh bóo, Jesúsdih eníhcannit sacerdotewã ñ maátadih ã duó wáyat pínahdih naáwádih ãt bejep wũt jĩ. ¹¹ Caandíh joinít, maáta ñt weñep wũt jĩ. Pánih wēinit,

—Meemdíh dinero jwĩ wũhbipna caá, queét Judasdih ñt niijíp wũt jĩ. Pánihna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas ãt jenah joi bídip wũt jĩ.

Jesús ã bohénit biúcdih ã pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwíih waadniyeó jáap, oveja wehdih jwĩ mawat yeó jáap, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ñt niij wũbh joyóp wũt jĩ:

* **14:7** Dt 15.11

—¿Ded m̄udíh tiguaá Pascua jeémátdih jwiútdih ma n̄mah jeémpbi? ¿Dedboo tígaá jeémát jwí chājbi? Jesúsdiht it niijíp wut jī.

¹³ Páant ī niijíchah, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná ñi j̄ibínachah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ã jwãáhbipna caá. Caandíh péenit, ded m̄udíh ã waadáchah, yeebbút ñi péé waadá. ¹⁴ Waadnít, caán m̄ú mínahdih nin pah ñi niij w̄bh joyoó: ‘ “¿Dedboo tígaá wã bohénit biícđih Pascua jeémátdih wã n̄mah jeémát pínah tólih ã jum?” Bohéni ã niijná be’, ñi niijí m̄ú mínahdih. ¹⁵ Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih ã júutbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chãjaá, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ñit bejep wut jī. Caanná j̄ibínit, nihat Jesús ã niijátji biíc yoobó ñit jwãáap wut jī. Queétdih ã júutni tólihdih waadnít, Pascua jeémát pínahdih ñit chājap wut jī. Nihat chāj péenit, Jesús ã páñapboó ñit jw̄ub bejep wut jī. ¹⁷ Tõo ñáh j̄úwúchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce ã bohénit biícđih caán chah bóo tólihna waád j̄ibínit, Pascua jeémátdih queétdih át n̄mah jeémép wut jī.

¹⁸ Páant ī jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih d̄uó wáini pínah ñi cātíh ã jumna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, át niijíp wut jī.*

* 14:18 Sal 41.9

19 Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdih ít niij wábh joyóp wut jĩ:

—¿Weém nihcan niit? ít niijíp wut jĩ.

20 —**Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.*** 21 Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém, nihat cãacwã úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Oboghjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cãac jumcah, chah áta táu tagaá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jĩ.

22 Á bac bejat túttimah, queét páantjeh í jeéméchah, Jesús pandih wbnit, “**Nin jeémát ma wáhat túina caá, Paá**”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át daj wáhp wut jĩ.

—¡Dáa, ñi jeémé! **Nin pan wíh bácah panihni caá**, át niijíp wut jĩ.

23 Túttimah, jiwá iguáh mac jumni babhbat dahdih wbnit, “**Nin babhbat ma wáhatbut túina caá, Paá**”, niij péanit, queétdih át wáhp wut jĩ. Páant ã wáhpuchah, queét nihat ít babhbap wut jĩ. Páant í babhbachah, queétdih nin pah át jwáwb niijíp wut jĩ:

24 —**Nin babhbat wíh meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdíh wã wáhat pah, wíh meépdih yohnit, wã wan wáhbipna caá, dawá cãacwã Dios biíc dih í táu jumat pínah niijná.*** 25 Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nin baácboó jum

* 14:20 Sal 41.9 * 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11

jwǎhna, jiwá iguǎh macdih wǎ jwǎub babhcan niít. Tǎttimah, Dios maáh ã jwǎurboó wǎ jwǎub babhbipna caá, ãt niijíp wut jǐ.

*Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Diosdih ït wěi ewep wut jǐ. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ã bohénitdih Jesús ãt numah bejep wut jǐ.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah ãt niúj naáwáp wut jǐ:

—Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon jǎtih Dios naáwáttdih naóh yapani nin pah ãt niúj daacáp tajǐ: ‘“Ovejawǎdih en daonídih wǎ maobipna caá. Páant wǎ mawachah, nihat ovejawǎ ï jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ã niijná caá’, naóh yapani ãt niúj daacáp tajǐ.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wǎ jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh ï mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ã jwǎub booaat tǎttimah, Galilea baácna yeebdíh wǎ waóh bej páibipna caá, ãt niijíp wut jǐ.*

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah ãt niijíp wut yah jǐ:

—Queét nihat ï cádahachah yuhna, weémboó wǎ cádahcan niít, ãt niijíp wut jǐ.

³⁰ —Yoobópdih meemdíh wǎ naóhna caá. Bwǎ cheijeh mǎjbai chéne ã ewat pínah jǎtih bíic peihcanni láa ‘¡Caandíh wǎ jéihcan caá!’ ma niúj yeebipna caá, Jesús Pedrodih ãt niijíp wut jǐ.

* 14:27 Zac 13.7 * 14:28 Mt 28.16

31 —Majeéh weemdíhbut ï mawachah nihna, weemboó ma niiját pah wã niijcán niít, Pedro Jesúsdi hach át jwáub niijíp wut yuh jĩ.

Queét niहतbut biíc yoobó ït niijíp wut jĩ.

*Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úbát
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)*

32 Táltimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ï niijní pácahi jumapna Jesús wã ït juibínap wut jĩ.

—Diosdih wã úbát pónih, ninjĩh ñi cháud páñaá, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

33 Páant niij péanit, yúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át namah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, cáacwádih ã wun wúhat pínahdih búdí jenah joinít, át jĩgah jwíhip wut jĩ.

34 —Tubít jĩgahnít, wanni pah caá wã jumap. Pánihna, yeebát úocanjeh, ninjĩh ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

35 Páant niij péanit, chibít yúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, 36 “Paá, meém niहतdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, ¡Weemdíh ma wunat tútca bojó! Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wúhbirna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

37 Páant niij úbh péanit, biíc peihcannit ã bohénit ï páñapboó Jesús át jwáub bejep wut jĩ. Páant ã jwáub juibí enechah, ñona ït chājap wut jĩ.

—¿Ma ño niít, Simón? ¿Biíc horabítjeh úocanjeh, ma noón páicannit beé? 38 Túi jáanit, yeebdíh Diosdih úbát caá náahap, yéj chājat jenah joyátdih yap yohat tút niijná. Túi chājíhna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih bujácán niít, Jesús át niijíp wut jĩ.

39 Páant queédih níj péa, jwúub bejnit, ã jwíh úbátji pahjeh mantih bíc yoobó át jwúub úbúp wut jĩ. 40 Pánih úbh péa, bíc peihcannit páinit pebhboó ã jwúub jubínachah, jwúub ñona ít chãjap wut jĩ. Tubit quíib chei jumuchah, ít jwúub úwup wut jĩ. Jesús queédih ã wucuchah, tíicna, caandíh ít jéih jepahcap wut jĩ. Túttimah, jwúub úbúidih bejniji, páinit pebhboó Jesús át jwúub jubínap wut jĩ. 41 Bíc peihcanni láa úbhnit, páinit pebhboó át jwúub jubínap wut jĩ.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó níit ñi chãjap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juná caá í chãjap. 42 Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ã juná caá, Jesús queédih át níijíp wut jĩ.

*Jesúsdih eníhcannit caandíh í tewat
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*

43 Páant Jesús ã níijíchahjeh, ã bohéniji Judas át jubínap wut jĩ. Judasjeéh dawá ít jubínap wut jĩ. Íbat naaná, máa quiítnadihbut ít bíbohop wut jĩ. Sacerdotewã í maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowãdih waóhnitbut queédih ít wahap wut jĩ, Jesúsdih teonit, í pebhna í ub bejat pínah níijná.

44 Jesús pebh í bejat pínah jãtíh, Judas ãjeéh bejnit pínahdih nin pah átát níj jéihya naáwáp wut jĩ: “Páo tíbdih nomnit, wã úbhnidih ñi teweép. Teonit, ñi cãtíh ñi ub bejeé, ã jweicát pínah níijná”, át níijíp wut jĩ.

45 Pánihna, Jesúswã pebhna jubínit, Judas Jesús pebh át jubínap wut jĩ.

—¿Ma jum, Bohení? níj úbhnit, Jesúh púo tíbdih át nomop wut jĩ. 46 Páant Judas ã úbúchah

ennit, Jesúsdiḥ tewediḥ jǎóhñit caandíḥ ít tewep wʉt jǐ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pebhbit ñuḥni Jesús ā bohéniboó íibat naadíḥ jwǎat wái ʉbnit, sacerdotewā í maáhdih teo wǎhniíḥ moli chóodih át dáʉc bóod yohop wʉt jǐ. ⁴⁸ Caandíḥ tewediḥ jǎibínitdih nin pah Jesús át niijíp wʉt jǐ:

—ǎNʉʉmñídiḥ tewat pah íibat naaná, máa quíítnadiḥbut ʉbnit, weemdíḥ tewediḥ ñi jǎóhñit beé? ⁴⁹ Yeó jáap jʉmat pah Dioíḥ mʉʉboó ñijeéḥ wā jʉmʉchah yuḥna, weemdíḥ ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwátđih naóḥ yapani ā daacátji pahjeh bʉʉ weemdíḥ ā yapa naáh, át niijíp wʉt jǐ.

Pániḥna, Jesúsdiḥ teonit, ít ʉb bejep wʉt jǐ. ⁵⁰ Páant í teo bejehchah enna, niḥat ā bohénit caandíḥ ít éemp jwei béjep wʉt jǐ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ʉoniji wíih ñajapdiḥ bóo chóojǐḥjeh míc bainit, Jesús wā í bejat túttimah wā ñʉʉn péenap jǐ. Páant wā ñʉʉn péenachah ennit, Jesúsdiḥ teonitboó weemdíḥbut í tewep yuḥ jǐ. ⁵² Obohjeéhtih, páant í tewečah yuḥna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueḥ wi-hcannijeh wā ñáo jwei béjep jǐ.

Judíowā í maáta Jesúsdiḥ í ʉʉbḥ joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pániḥ Jesúsdiḥ ʉb bejnit, sacerdotewā í maáíḥ mʉʉná ít ʉb waad béjep wʉt jǐ. Áiḥ mʉʉboó jʉmni míc wáacat tóliḥboó caanjéh, bita sacerdotewā í maáta, jwiít judíowādiḥ waóhñit, Moisés

* **14:49** Lc 19.47; 21.37

ã wʉtatjidih bohénitbut jʉibínit, Jesúsdiḥ naóḥ ya-cat túʉt niijná, queét niḥat ít míc wáacap wʉt jĩ. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdiḥ yʉápʉeh át ñʉún péenap wʉt jĩ. Pánih ñʉún péenit, sacerdotewã í maáíḥ mʉú wáihyat júduboojéh át waád jʉibínap wʉt jĩ. Pánih waád jʉibínit, Pedro tʉú cáʉt jwéejdiḥ, mʉúdíḥ wapnit biícđih, át méé chʉúđʉp wʉt jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewã í maáta, niḥat bita maáta biícđih wáac jʉibínit, “Jesús yeejép chájna beé”, niijnítđih bidna ít chájap wʉt jĩ. Jesúsdiḥ peéh mawíḥna, chénewã biíc yoobó naóḥnitđih bidna ítih chájap wʉt yʉḥ jĩ. Obohjeéhtih, ít bid jʉicáp wʉt jĩ. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácaḥ míc ít naáwáp wʉt jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñʉhñit, nin pah ít niúj yee naáwáp wʉt jĩ:

⁵⁸ —Nin pah ã niijíchah, jwĩ joyóp be: ‘Nin Dioíḥ mʉú cáacwã í chájnijidih wã yéėja beedábipna caá. Biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap mʉú, cáacwã í chájca naáh mʉúdíḥ wã chájbiḥna caá’, ã niijíp be, ít niijíp wʉt jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yʉḥna, mácaḥ míc ít niijíp wʉt jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewã í maáh cáacwã cátiḥ ñah ñʉhñit, —¿Dépanih tigaá queéđđih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej cháj, meemdíḥ páant í niúj naóḥ yacachah? Jesúsdiḥ át niijíp wʉt jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwʉḥcap wʉt jĩ. Páant ã jepahcatđih enna, sacerdotewã í maáh

—¿Meém Dios ã wahní níít? ¿Dios, jwĩ wěini, ã wʉúḥ níít? Jesúsdiḥ át jwʉúb niijíp wʉt jĩ.

⁶² —Páant ma niiját yoobóđđih tigaá. Weém niḥat cáacwã úđđ jeñé Chah Wěpni ã jéihyepmant

* 14:58 Jn 2.19

bóo bawámant cháudnit, wã wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihñajih wã jwúb dei jüwúchahbut ñi enbipna caá,* Jesús át niij jepahap wut jĩ.

63 Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ñ maáh búdí át íjip wut jĩ. ã íjat júutna, ãih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhñit pínah jwíta bid?

64 ‘Weém caá Dios wūh’, Jesússeh ã niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeébbóó ded pah tigaá caandih ñi niij jenah joí? ãjeéh jumnitdih át niijip wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ñt niijip wut jĩ.*

65 Páant niijnít, biquína Jesússeh ñt coí jãha jwíhip wut jĩ. Coí jãhanit, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wūh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ñt niij deoh naáwáp wut jĩ.

Túttimah, Dioíh mūdih wapnit soldadowādih ñ wūhuchah, queébt Jesússeh ñt pañap wut jĩ.

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

66 Páant ñ chãjat pónih, wáihyat júdu diítna Pedro ã mée cháuduchah, sacerdotewã ñ maáhdih teo wūhñih mit jwibínar wut jĩ. 67 Jwibínit, Pedro tū cúutdih ã mée cháuduchah ennit,

—¿Meembát Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni niñcan niít? mit niij wūbh joyóp wut jĩ.

68 —Íjeéh péeni niñcan caá. Caán ma niijní Jesússeh wã jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chãj? Pedro át niij yee jepahap wut jĩ.

* 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

Páant niijnítjeh, t̃uú cúut jwěejdih ch̃úudniji bejnít, jěcna ãt jwei bėj ñuh̃up wut jĩ. ⁶⁹ Páant caánboó ã ñuh̃uchah, teo wáhnih Pedrodih mit jwúub enep wut jĩ. Pánih ennit, mi pebh en ñuh̃nitdih nin pah mit jwúub niijíp wut jĩ:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jĩ.

⁷⁰ —Nihcan caá. Weém ãjeéh péeni nihcan caá, Pedro ãt jwúub niij yeenap wut jĩ.

Túttimah, bita caanjĩh en ñuh̃nit jwuh

—Ãjeéh péeni caá meém. Caandih péenit Galilea baácđih moón mícjeh caá. Meembút Galilea baácđih bóo ma jamna caá. Pánihna, meembút ãjeéh péeni nacaá, Pedrodih ãt niijíp wut jĩ.

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. ¡Ñi niijni newédih wã jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wã naóhcah, Dios weemdih ã peéh chãja naáh! Pedro ãt jwúub niij yeenap wut jĩ.

⁷² Páant ã niijátjeéhjeh, mujbai ãt jwúub ewep wut jĩ. Páant ã jwúub ewechah joinít, **“Mujbai chéneji ã ewat pínah jãtĩh ‘Caandih wã jéihcan caá’, meém bíic peihcanni láa ma niijbípna caá”**, Jesús ã niijátjidih Pedro ãt náhninap wut jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí ãt juñúp wut jĩ.

15

Maáh Pilato Jesúsđih ã uúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewã ĩ maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã wutátjidih bohénit, bita maátabut ĩt míic wáac juibínap wut jĩ. Pánih míic wáac juibínit, Jesúsđih ded pah ĩ chãjat pínahđih

ĩt míc wéhenap wʉt jĩ. Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdih ĩt chéwat túʉʉap wʉt jĩ. ĩ chéu péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ĩt ʉb bejat túʉʉap wʉt jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondih wʉtʉni át jʉmʉp wʉt jĩ. ² Páant ĩ ʉb jʉibínachah ennit, Pilato Jesúsdih nin pah át niij ʉbʉh joyóp wʉt jĩ:

—¿Meém yoobópʉdih judíowã ĩ maáh niit? át niijíp wʉt jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá,** Jesús át niij jepahap wʉt jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewã ĩ maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdih yeejép ĩt naóh yacap wʉt jĩ.

⁴ Páant ĩ naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdih át niijíp wʉt jĩ:

—¿Páant meemdih ĩ naóh yacachah joiná yʉhna, ma jéih jepahcan niit? át niijíp wʉt jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús át jwʉb jepahcap wʉt jĩ. Páant ã jepahcatdih ennit, Pilato búdí át wáhi bejep wʉt jĩ.

Jesúsdih ĩ mao yohat túʉʉat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowã queét judíowãdih ĩ maáh jʉmatdih íjnit, biguína judíowã Romanowãdih ĩt míc mawap wʉt jĩ. Pánih míc maona, cáacwãdih ĩt mao yohop wʉt jĩ. Páant ĩ mawachah, ĩ teonitji nemat mʉbóo dawá ĩt jʉmʉp wʉt jĩ. Barrabás wʉt jʉmnibʉt ĩjeéh nemat mʉbóo át jʉmʉp wʉt jĩ. Pascua jʉmat pah Pilato biíc cáac nemat mʉbóo jʉmni, cáacwã ĩ bacaat túʉʉnidih ăpĩ bacanap wʉt jĩ. ⁸ Pánihna, cáacwã Pilato pebh jʉibínit, biíc nemnidih ã bacaat pínahdih ĩt ʉbʉp wʉt jĩ.

9 Páant ï ʉ́b́chah joinít, Pilato queétdih nin pah át níj ʉ́bh joyóp wʉ́t jĩ:

—¿Yeéb judíowã ñi maáhdih wã baca wũh jĩh? ¿Caandíh níít ñi náahap? át níijp wʉ́t jĩ.

10 Dawá cãacwã Jesúsdihi ï weñechah, sacerdotewã ï maátaboó caandíh tʉ́bit íjna, ít mawat tʉ́tʉ́p wʉ́t jĩ. Pánihna, queét Jesúsdihi ï íjatdih jéihnit, cãacwã ï weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant át ʉ́bh joyóp wʉ́t jĩ. 11 Obohjeéhtih, cãacwã Jesúsdihi ï náahachah yʉ́hna, sacerdotewã ï maátaboó queétdih jac wʉ́tnit, Barrabásboodíh ã bacaat pínahdih ít jepahat tʉ́tʉ́p wʉ́t jĩ.

Páant ï jac wʉ́tʉ́chah joinítji,

—¡Barrabásdih caá jwĩ náahap! ¡Caandíh jwiítidih ma baca wũhʉ́! Pilatodih cãacwã ít níj jepahap wʉ́t jĩ.

12 —¿Yeéb judíowã ‘jwĩ maáh’, ñi níijnídih dedé tiguaá wã chãjbi? Pilato át níijp wʉ́t jĩ.

13 —¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tʉ́tʉ́! ít níj ñaacáp wʉ́t jĩ.

14 —¿Dépanihna? ¿Dedé tiguaá ã yéejatji, páant ñi níijíchah? Pilato át níj ʉ́bh joyóp wʉ́t jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwáub níj ñaacáp wʉ́t jĩ.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tʉ́tʉ́! ít níijp wʉ́t jĩ.

15 Pánihna, cãacwã caandíh ï íjcat pínah níijná, Pilato Barrabásdih queétdih át baca wũhʉ́p wʉ́t jĩ. Pánih bacanit, soldadowãdih momo jiwĩ chóo coóh jumni tōpnajĩh Jesúsboodíh át puñat tʉ́tʉ́p wʉ́t jĩ. Pánih puñat tʉ́tnit, Pilato caandíh át ʉ́b bejat

túutap wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ã mao yohat pínah niijná.

¹⁶ Páant ã ub bejat túutachah joinít, Pilatoih múú diítna Jesúsdih ãt ub waad béjep wut jĩ. Pánih ub waad béjnit, caanjĩh wapnit soldadowã ãt míc wáacap wut jĩ. ¹⁷ Pánih míc wáacnit, Jesúih yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ã dúwát pah jígozni dúuni chóodih caandih ãt yacap wut jĩ. Maáh ã dúwát júdu pah chãjnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúih wao dáhdih ãt yacap wut jĩ. ¹⁸ Maáhdih ãpĩ chãjat pah Jesúsdih nin pah ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—¡Ma túi jumúú! ¡Meém caá judíowã ã maáh! ãt niij deoh naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjĩh ãih wao dáhdih maonit, ãt coí jãhanap wut jĩ. Pánih mao coí jãhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ãt bóicha caj yoh ñajap wut jĩ. ²⁰ Páant niij deoh naóh péanit, dúuni chóodih too dugnit, ãih yégueh chóodihjeh ãt jwáub yacap wut jĩ. Pánih yacnit, ãt ub bac bejep wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ã mao yohat túut niijná. Pánih ub bejna, ãih cruzdih bewat túutnit, ã mao yohat pínah jeéboó caandih ãt ub bejep wut jĩ.

*Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ã mawat
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹ ã mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baác dih bóodih ãt jwãáap wut jĩ. Simón Jerusalén tútchiboó jubína ãt chãjap wut jĩ. Caán Simón ã wehboó jwĩjeéh jumnit Alejandro, Rufojĩh ã jumna caá.* Pánihna, queét ã íp Simóndih jwãáhnit, sol-

* 15:21 Ro 16.13

dadowã caandih Jesúh cruzdih ït bewat túutap wut jĩ.

22 Pánih bejnit, Gólgota wüt jamapna ït jaibínap wut jĩ. “Gólgota” niijná, “Waó Iidíp jeé”, niijná ït chãjap wut jĩ. 23 Pánih caanná jaibínit, mirra wüt jamni macjĩh widnit, ï ub bejni jiwá iguĩh macdih Jesúsdih ït tóihyop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcap wut jĩ. 24 Túttimah, cruzboó Jesúsdih ït péoh dodhdop wut jĩ. Pánih péoh dodh péanit, ãih yégueh chóojdih “¿Deih tiguaã ã jumbi?” míc niijnít, tíhwat júdunabitjĩh soldad-owã ït yoh tíhwip wut jĩ.*

25 Cheibitjeh nueve yeó ã jamuchah, Jesúsdih cruzboó ït péoh dodhdop wut jĩ. 26 ã yéejatdih naóhna, cruzboó ãih wao cháh, nin pah ït niij daác búudhdop wut jĩ. “JUDÍOWÃ ï MAÁH”, caán naadĩh ït niij daacáp wut jĩ. 27 Chénewã numnítidihbut biih cruznadih Jesús pebh ït péoh dodhdop wut jĩ. Biíc dih ã jéihyepmant bóo buwámant, biíhdih ã wáyámant bóo buwámant péoh dodh nit, queét tac yoób Jesúsdih ït péoh dodhdop wut jĩ. 28 Jon jãtih Dios naáwãtdih naóh yapani ã daacátji biíc yoobó Jesús át yapap wut jĩ: “‘Wutatdih yap yohnitjeéh jamni caá’, cáacwã caandih ï niij jenah joibípna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

29 Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép ït niij deoh naáwáp wut jĩ.*

—¡Eneéh buca! ¿Dioih muedih yohnit, biíc peih-canni yeó jáap túttimah, meém caán muedih jwúb chãjni pínah niít?*

30 Pánihni jamna, ¡caán ï péoh

* 15:24 Sal 22.18 * 15:28 Is 53.12 * 15:29 Sal 22.7; 109.25

* 15:29 Mr 14.58; Jn 2.19

dodhdopmant meemjéh ma dei jũúwá! ìt niijír wut jĩ.

³¹ Páant ì niiját pah sacerdotewã ì maáta, Dios ã wutadìh bohénitbat biíc yoobó caandìh nin pah ìt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Caán bitadìh táì teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ã jéh míic teo wáaccan caá. ³² ‘Judíowã ì maáh caá’, niijná, cruzmant ã dei jũúwúchah enna, caandìh jwĩ jepahbipna caá, ìt niijír wut jĩ.

Àjééh ì péoh dodhnitbat yeejép ìt niijír wut jĩ.

Jesús ã wɯnat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ì péoh dodhni ã ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ã dupúáh bejep jĩ. Nihat baácboó dupú bejnit, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwúub baáb jwúub bejep jĩ, páant mantih. ³⁴ Páant ã jwúub baabát pínah jãtihbit, Jesús nin pah ãt niij wēp ñaacáp wut jĩ: “Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?” niijná, “¿Wĩh Dios, wĩh Dios, dépanih tigaá weemdìh ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacáp wut jĩ.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjĩh ñuhnit,

—Dios naáwátìh naóh yapani Elíasjìdih bidna caá ã chãjap, ìt míic niijír wut yuh jĩ.

³⁶ Biíc ìjééh jumniboó ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguìh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéu búudh, júut ñahanit, Jesúsdi ãt wái nomat túutur wut yuh jĩ.* Pánih wái nomat túutnit, caanjéh nin pah ãt míic niijír wut jĩ:

—¡À jumɯ naáh! Elíasji nindih teo wáacadìh ã jũúwúchah, jwĩ en jwuh jĩh, ãt niijír wut jĩ.

* **15:34** Sal 22.1 * **15:36** Sal 69.21

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tubit ñaácnit, Jesús át wɛnah bejep wɛt jĩ. ³⁸ Páant ã wɛnɛchahjeh, Dioíh mɛú díítboó ĩ jãh yaíhni búdí wáɛpni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah át chãwáp wɛt jĩ.* ³⁹ Caán ã wɛnɛchah ennit, Jesús pebh ñahni soldadowã ĩ maáh nin pah át niijíp wɛt jĩ:

—Yoobópdih nin Dios wũúh ta tigaá”, át niijíp wɛt jĩ.

⁴⁰ Chibít yɛúpbít biquína yaádh Jesúsdih ĩt en ñɛhɛp wɛt jĩ. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jamɛp wɛt jĩ. Biíh wili Mariábat mit jamɛp wɛt jĩ. Caánt José, ã úud Santiago ĩ ín mit jamɛp wɛt jĩ. Biíh wili Salomébat mit jamɛp wɛt jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jam jwɛhɛchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit ĩt jamɛp wɛt jĩ. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejehchah, queét yaádh dawá bita yaádhbat ájeéh ĩt péenap wɛt jĩ.*

Jesúh bácahjidih ĩyohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwĩ chooát yeó jáap jáptih bóo, jwĩ chooát pínahdih jwĩ ámohni yeó jáapdih, Jesús át wɛnɛp wɛt jĩ. Caan chéyeh tóo ñáh jũúwát pínah jáptih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh bácahjidih Pilatodih úúbúdih át bejep wɛt jĩ. Caán José jwiít judíowã jwĩ maátajeéh ã jamɛchah, caandíh bita maáta ĩpĩ túi joyóp wɛt jĩ. Dios ã maáh jamat pínahdih túi páini át jamɛp wɛt jĩ. Caán úumcanjeh, Pilatodih Jesúh bácahjidih úúbúdih át bejep wɛt jĩ, jwĩ chooát yeó jáap ã waadáchah, áih bácahji páantjeh cruzboó ã ñɛhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús jáptih ã wɛnat doonádh

* **15:38** Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * **15:41** Lc 8.2-3

joinít, Pilato át joí wáhi bejep wut jĩ. Pánihi joí wáhi bejnit, soldadowã ã maáhdih át bid bojop wut jĩ. ã pebh ã jũibínachah, nin pah caandih át niij ʘúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús wãát wʘnah bejnit beé? át niijíp wut jĩ.

—Wãát wʘnah bejna beé, soldadowã ã maáh át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato áih soldadowãdih Jesúih bácahjidihi ʘb deyanit, Josédih át wáhat túutʘp wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, tái baabní yégueh chóodih jíib chāj, cruzna jʘmʘpboó jwʘʘb bejnit, Josédih Jesúih bácahjidihi ã ʘb deya wáhachah, át ʘbʘp wut jĩ. Pánihi ʘbnihi, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedih ã baadníji íitboó caandih át yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdudih too pátú bejnit, caán íitdih át nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biih wili Maríabut íit enep wut jĩ. Caánt María biih José íin mit jʘmʘp wut jĩ.

16

Jesús ã boo pʘd jʘúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tōo ñáh jʘúwáchah, biíc peihcannit yaádh chej jʘmniidihi jíib chājadihi íit bejep wut jĩ, Jesúih bácahjidihi ã ñáñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biih wili María Santiago íin, Saloméjĩh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chājadihi íit bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jʘmniidihi ʘbnihi, queét yaádh Jesúih bácahdih yohopji jeé íitboó íit bejep wut jĩ.

3 —¿Déhe tiguaá jwiít dih jeé júdu dih ï pátú yoh wáhbi? queétjeh ït niíj míc wéhe bejep wut jï.

4 Pánih jaiúbina, José ã nemniji jeé júdu caán íit jwéej dih ã ñuhchah ït enep wut jï. Caán búdí júdu ã jamuchah, cãacwã ï tóo pátú dodhdad pah ãt lajap wut jï. 5 Pánihna, caán íit dih waád jaiúbinit, jáap behni pah jíghni ángeldih ït enep wut jï. Caán ángel túi baabní yégueh chóo dñonít, ï jéihyepmant bóo buwámant ãt chúdup wut jï. Caandíh ennit, búdí ït úmup wut jï.

6 Páant ï úmucha h ennit, caán ángel queét yaáhdh dih nin pah ãt niijíp wut jï:

—Ñi úmca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñuhnít, wunnijidih bid niít ñi chãjap? Obohjeéhtih, ninjïh ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud júúwáp be. Caandíh ï cáagatjidih ñi enee. 7 Humcanjeh, ã bohénit dih naáwádih ñi bejeé. Pedrodihbut ñi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ã naáwátji biíc yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ã waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwãáhbipna caá’, ã bohénit dih ñi niijí, ángel ãt niijíp wut jï.*

8 Páant ã niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant ït ñáo jwúub bejep wut jï. Ñáo jwúub bejnit, úmna, méménit, bitadih ït naóhcap wut jï.

*Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ã jíghat
(Jn 20.11-18)*

9 Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud júóhniji Mágdala tútchidih bóli Maríadih ãt jwíih jíghop wut jï. Caánt siete nemépwã jamnihjidih Jesús

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

ã boonih mit jumap wut jĩ. ¹⁰ Jesús ã bohénitji caandih ã jũñúchah, Maríaboó caandih mi enatjidih queétdih naáwádih mit jubínap wut jĩ. ¹¹ “Cristo át jwúb boo pud jũóh tabeé. Caandih weém wã enna be”, queétdih mitih niijíp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuhna, ãt joyáh bojop wut jĩ.

*Chénewã Jesúsjeéh péenitdih ã jíghohat
(Lc 24.13-35)*

¹² Túttimah, chénewã Jesús wãjeéh jibnitji muú wihcapboó ã jib bejechah, Jesús queétdih át jíghohop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, mácah ã jíghochah, jwíh beh encan yuhna, túttimah, caandih ãt beh enep wut jĩ. ¹³ Pánih beh ennitji jwúb bejnit, ã chéenwádih Jesús dih ã enatjidih ãt naáwáp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwáchah yuhna, queétdihbut ãt joyáh bojop wut jĩ.

*Áih táini doonádih ã bohénitjidih Jesús ã naáwát
túttat
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁴ Túttimah, once ã bohénitji ã jeéméchah, queétdih Jesús át jíghohop wut jĩ. Caán ã naáwátjidih táini jenah joicán, jwúb booni bitadih ã jíghohatdih ã naáwáchah yuhna, ã joyáh bojatji jíib queétdih át jũihñap wut jĩ. ¹⁵ Pánih jũih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Nihat baácboó wíh táini doonádih nihat cãacwádih naáwádih ñi bejeé.*** ¹⁶ **Weemdih jepahnit, daabáat túttnit, iiguípna ã bejat déejidih Dios ã yéejatdih ã yoh wãhbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitdih Dios ã peéh chãjachah, iiguípna ã bejbipna caá.** ¹⁷ **Det weemdih jepahnitboó wã wëpatjĩh nin pah ã chãjbipna caá:**

* 16:15 Hch 1.8

Nemépwã cãacwãih bácahmant jumnitdih ã bacat tũtbiþna caá. Mácah wéheatjĩh ã wéhebipna caá. 18 Maidih ã teweçah, ã chãacáchah yuhna, dedé ebépdih ã babhbachah yuhna, queétdih ã chũhcan niít. Wumnitdih ã teo jãha uábáchah, ã túi boobipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.

*Jesús jeáboó ã pũuh laab béjat
(Lc 24.50-53)*

19 Páant niij naóh péanit, jwĩ Maáh Jesús jeáboó ãt pũuh laab béjep wut jĩ. Pánih pũuh laab juibínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ãt cháudup wut jĩ.* 20 Pánihna, Dios cãacwãdih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihat pebhboó naáwádih ãt bejep wut jĩ. Pánih naóhnit, jwĩ Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wēpatjĩh cãacwã ã jéih chãjca naáhdih ãt chãj júutup wut jĩ. Páant ã chãj júutachah, ã naáwát dih joinítboó, “Í naáwát yoobópdih caá ã jumup”, niijnít, Diosdih ãt túi jepahap wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wã daacát.

* 16:19 Hch 1.9-11

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2